

Déli Hírlap

A bánsgai magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
 vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
TIMIȘOARA
 I., Brătianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszakos lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dosa. No. 934/1933.) Telefon: 28-10.
Dr. VARNAY ELEMÉR
 felelős szerkesztő.

ŐSZINTE HÁLA

és igaz köszönet tölti el a romániai magyarság szívét Antonescu tábornok-miniszterelnök és államvezér azon felszólalásáért, mellyel az összes hatóságokat és mindenrendű állampolgárokat figyelmeztette, hogy a nemzetkisebbségek iránt megértő és korrekt magatartást tanúsítsanak. Temesvárott és a Bánsgásban, hála az ittélő népek példás törvényiszteletének és hagyományosan békés együttélésének, nem történtek komoly kilengések.

Erre a felhívásra szükség volt mégis, mert egyes sajtóorgánokban — és ezen a téren nem a román lapok vezetnek — néhány nap óta olyan közlemények jelennek meg, melyek alkalmasak a kedélyek ok nélkülű izgatására, a szenvedélyek felkeltésére és a béke megbontására. Van nemromán lap, mely kegyetlenkedésekről, letartóztatásokról, kivégzésekről ír és ezekről rövidesen mindig kiderül, hogy soha meg nem történtek, hivatalosan cáfolatot nyernek, de a lelkeket már megmérgezték, nyugtalanságot keltettek, felesleges izgalmat okoztak és csak az a bizonyos szakra kell, hogy összeütközésekben robbanjanak ki. Őszintén szólva, nem értjük, hogy ezek a nemromán lapok milyen célt követnek ezeknek az alaptalan rémhíreknek a közlésével. A szenzációhajhász egyedül nem indokolja, mert a mai idők annyi szenzációval szolgálnak nap-nap után, hogy nincs szükség a fantázia megerősítő munkájára, ha a szerkesztőség az olvasók idegeit akarja felborzolni. London mindennapi bombázása, paloták és munkaházak rombadöntése, a halottak és sebesültek ezreinek halálhőrgése és elkeseredett jajkiáltása éppen elég szenzációval és idegizgalommal szolgál. A szadista lelkeket is kielégítheti ezeknek a képeknek egyszerű felvázolása. Nem tesz jó szolgálatot az olvasóknak és az állami összességnek, ha ezen tulmenően kitalált mesékkel izgatják az amúgy is zaklatott közvéleményt. Mert ha az államvezér a hatóságokhoz intési figyelmeztető szavát, hogy igyekezzenek a korrekt magatartást alkalmazni a nemzetkisebbségekkel szemben, úgy ez a figyelmeztetés magában foglalja azt az intést is, hogy senki se kövessen el olyat, ami nem korrekt magaviseletré indíthatja az embereket. A rémhírtjesztés pedig nem korrekt és nem megengedett. Különösen káros most, amikor azt látjuk, hogy Romániában és Magyarországon is a legilletékesebb kormánytényezőknél minden nyilatkozata és minden tette a kölcsönös megértés és baráti közeledés jegyében történik. Ma egyrészt Antonescu államvezér hangoztatja, hogy a nemzetkisebbségekkel való bánásmódban engedékenységet és megértést kell tanúsítani, másrészt pedig a magyar kormányférfiak és az államfő maga is a legteljesebb kulturális és gazdasági szabadságot igéri a magyarországi nemzetkisebbségeknek. Ezek az ígéretek és ezen ígéreteknek a betartása a legbiztosabb záloga annak, hogy a szomszédos és minden multbeli ellentét ellenére is egymásraült állam az igazi barátság és jószomszédosság szellemében működhet együtt. Ha Romániában még ma is nagy számban élnek magyarok, úgy még nagyobb számban élnek Magyarországon románok és — amint Antonescu államvezér mondja felhívásában — ezek ellen retorziót várhat ki minden itteni meg nem felelő viselkedés. A helyzetnek ezen a valóságban alapuló mérlegelésébe disszonáns módon szólnak bele azok a híresztelések, melyek egyes újságoknál nyomdafestéket nyernek.

A békés jóviszony megzavarására hívunk a szabadságjogoknak és természetesen elsősorban a sajtószabadságnak is,

de ha ez szabadsággá válik, akkor veszélyeket rejt magában. Hiszünk, hogy az államvezér felhívása nem talál süket fülekre ezeknél sem, mert — amint ez a figyelmeztetés hangoztatja — mindenki vigyázzon minden gesztusra, te-

gyen mérlegre minden szót, amit kimond és minden ténykedést, mert minden elhamarkodottság csak nehézségeket okozhat a határon túl. Valamivel több önfegyelm ezekben a nehéz napokban nem fog ártani.

Az olasz hadsereg diadalmas előnyomulása Egyiptomban

Graziani tábornagy, az abessziniai győző irányítja a hadműveleteket. A sikeres offenzíva során már olasz kézre került két fontos angol erődítmény

Rómából jelentik: A Soltunnál történt olasz előretörés során az angol csapatokat nemcsak megütamították, hanem üldözik is azokat. Az olasz különleges technikai csapatok a menekülő ellenség által megrongált utakat nyomban helyreállítják és kelet felé sikerrel haladnak előre Egyiptom szívébe. (Rador.)

Kairóból jelentik: Angol hivatalos jelentés szerint: az egyiptomi fronton 2 ellenséges hadoszlop átlépte a határt és Sidi Baralit megközelítette. Egyéb frontokról nincs különösebb jelenteni való.

AZ OLASZ GYALOGSÁG NEM TÖRÖDIK A KEDVEZŐTLEN IDŐJÁRASSAL

Rómából jelentik: A Stefani Északafrikába küldött szakértője megállapítja, hogy az előnyomuló olasz csapatoknak váratlan elemi csapással kellett megküzdeni.

Ebben az évszakban lép fel ugyanis ezen a

Nagy harcok várhatók Egyiptomban

Rómából jelentik: A Giornale d'Italia írja, hogy az olasz csapatok a határtól Sidi Berranig nyolcvan kilométernyi utat tettek meg és újabb 130 kilométerre van szükség, hogy a Marsa Matru megerősített táborhoz érkezhessenek. Az olasz csapatok rendkívül heves ellenállással találkoznak az angolok részéről, akik Egyiptomban jelentős csapatokat vontak össze. Augusztus elsején itt pontosan 110 ezer katona volt, majd nem valamilyen angolok, indiaiak, ujjlandiak és rhodéziaiak. Ehhez a számhoz hozzávehető még az a 80 ezer ember, akik Palesztinában tartózkodtak és akiket az utóbbi időben Egyiptomba vezényeltek.

Az angol hadvezetőség azonban úgy találta, hogy a rendelkezésre álló hadsereg még így is túl gyenge és ezért az utóbbi napokban újabb 30 ezer katonát küldött Egyiptomba.

Ezek egy részét Bombayban, másik részét a Jóréménység fokánál hajózták be. Végeredményben tehát az angolok Egyiptomban 230 ezer főnyi hadsereggel bírnak, ezen kívül 500 repülőgép, ezer páncélos gépkocsi, mindenféle kaliberű ágyú, több tizezer gépfegyver és egyéb önműködő fegyver áll rendelkezésükre. (Rador.)

AMERIKAI LAP ELISMERŐEN IR GRAZIANI TÁBORNAGYRÓL

Newyorkból jelentik: A Newyork Times az olaszok egyiptomi hadsikerével kapcsolatban hangsúlyozza, hogy ennek a háborúnak a sorsa Egyiptomban fog eldőlni, mert Anglia elveszti a Földközi

vidéken „Ghibli“, az úgynevezett homokvihar.

A homokvihar időszakában a bennszülöttek sem tudnak otthonaikból kimozdulni, azonban az elszánt olasz gyalogság, nem törődve az időjárás viszontagságaival, olyan erőteljesen halad előre, hogy a visszavonuló angolokat egészen az Alexandria felé vezető országút kulcs-pontjáig üldözte. A katonai szakértő megállapítja, hogy az olaszok Sidi Barrani repülőterét eredménnyel bombázták.

Most minden attól függ, vajjon az olasz légi-erő ura tud-e maradni a légi térnek, mert akkor minden angol ellenállás hiábavaló lesz.

Különösképpen a feketeingesek motorkerékpárosztagai tüntették ki magukat, akik a lybiai bennszülöttek segítségével fejtették ki átütőerejű támadásukat Sidi Barrani ellen. A visszavonuló angolok a vízvezetékeket szétrombolták. (Rador)

tenger keleti része feletti ellenőrzési jogát még abban az esetben is elveszti a háborút, ha ellen tud állni a német invázióknak. Az amerikai lap nagy elismeréssel beszél Graziani tábornagy hadvezéri kiválóságairól és megállapítja, hogy ha az angol flottára fölény ki is domborodna, akkor is, az olasz légi-erő fölényét nem tudja ellensúlyozni. A lap azzal fejezi be cikkét, hogy az egyiptomi hadműveletek elvesztése kiszámíthatatlan következményekkel jár az angol világbirodalomra. (Rador)

260.000 KATONÁBÓL ÁLL AZ OLASZ OFFENZÍV HADSEREG

Clermont Ferrandból jelentik: A Le Journal című lapban Duval francia tábornok leszögezi, hogy

az egyiptomi hadjárat első szakaszában már olasz kézre került a legfontosabb útkereszteződés.

A tábornok szerint 260 ezer főnyi olasz katona áll készen az angolok elleni offenzívára, azonban ezek egész tömegét csak akkor dobják harcba, ha élelmiszerral való ellátásuk problémája meglesz oldva. A Lybiát Egyiptommal összekötő főországút mentén vonulnak fel két oldalról az olaszok és erős repülőgép előőrsökkel biztosítják azokat az

élelmészeti központoknak megszervezését, amelyek ennek a hatalmas olasz hadiügységnek munkáját és zavartalan működését hivatottak biztosítani. A francia tábornok szerint az egyiptomi háború sorsa egyben a háború végső kimenetelének eldőlését is jelentheti. (Rador.)

Angol jelentés az olasz sikerekről

Kairóból jelentik: A keddi angol hivatalos jelentés közli: Két ellenséges hadoszlop a tengerparton előnyomulva, elfoglalta Sidi Barrani városát. A nap folyamán bombázásaink folytán az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. (Rador.)

Kairóból jelentik: Az angol légi haderő parancsnoksága kedden az alábbi közleményt adta ki: Repülőgépeink Bugbug mellett megtámadták egy gépkocsikaravánt és az ellenségnek ezzel je-

lentős károkat okoztak. Pilótáink távozásukkor tüzeket és robbanásokat észleltek, amelyekkel ledobott bombáikkal okoztak az ellenségnek. Az Eritrea elleni légitámadás során a hamarai légi kikötőt támadtuk, ahol megrongáltunk egy hangárt. Egy ellenséges repülőraj, amely bombázó gépekből állott, megközelítette Máltát, de vadászgépeink visszafordulásra kényszerítették, mielőtt a szigetet elérték volna. (Rador.)

Ujabb jelentés az olaszok afrikai hadműveleteiről

Az olasz főhadiszállás jelenti „valahonnan Olaszországból”: Északafrikában kontinensbeli és líbiai csapatok, amelyek ezen harci tevékenységük alkalmával beigazolták kiváló harci képességeiket és Olaszország iránti rendíthetetlen hűségüket, folytatták győzelmes előnyomulásukat, és elfoglalták Sidi el Barrani helységet.

Az ellenség páncélosztagoktól támogatott ellenállását megtörték,

valamennyi szakaszon. Az olasz légitolta több alkalommal avatkozott be a harcokba bomba és gépfegyvertámadásokkal. Őt Gloster típusú angol gép legyőzte lezuhant, valószínű, hogy egy hatodikat is lelőttek. Négy olasz gép hiányzik.

Az ellenség az elmúlt éjszaka támadást intézett Benghazit, valamint Derna helységei ellen. A benghazai kikötőben bombatalálat következtében elsüllyedt egy ponton és egy torpedónaszád. Az angol bombák több tüzet okoztak, de azokat hamarosan eloltották. A dernai kikötőben egy hajó kisebb roncsolódásokat szenvedett, egy angol gépet valószínűleg lelőttek.

Málta ellen a „Pichiatelli” olasz egységek intéztek támadást. Bombázták a niccabei repülőteret és jelentős károkat okoztak. Három angol gépet a

földön megsemmisítettek. Az ellenséges vadászgépek igyekeztek elkerülni az olasz vadászgépekkel való harcot és a „Pichiatelli” gépek ellen kísérletek meg támadást, de azokat felvették a harcot és lét angol vadászgépet lelőttek. Két olasz gép nem tért vissza. Keletafrikában az olasz gépek támadást intéztek Boma helység ellen, erős rongálást okoztak, és egy táborát felgyújtották. Aden felett végzett felvezető repülés alkalmával egy olasz vadászgép súlyosan megrongált egy ellenséges vadászgépet, majd sértetlenül visszatért állomáshelyére. Saraf Saidnál az olasz gépek a földön megsemmisítettek egy angol gépet. Az ellenség légitámadást hajtott végre Massaua, Harmil és Amara helységei ellen, de nem okoztak kárt. Direduanában egy személy megsebesült, egy vendéglő épülete pedig megrongálódott. Valószínű, hogy a légharító tüzérség lelőtt egy angol gépet. Egy Bleinheim gyártmányú angol gép, amely Málta felé igyekezett, tévedésből a pantelai repülőtéren szállt le és az olasz hatóságok elfogták.

A gépen két tiszt és egy altiszt ült. Egy angol hajó utasai Lisszabonba érkeztek. A hajót egy olasz tengeralattjáró torpedózta meg az Atlanti-óceánon. A hajó elsüllyedt és a hajótöröttet Lisszabonban tették partra. (Rador)

A német repülő-támadás lendületét nem befolyásolja a rossz időjárás

E'üzték a Németország területére betörni akaró angol repülőgépeket. — Churchill kisebbíteni igyekszik a német sikereket

Berlinből jelentik: A szeles és esős, kedvezőtlen időjárás ellenére a London elleni támadások tovább folytatódtak. Pontos megállapítás szerint London 10 repülőteréből hét tökéletesen hasznavehetlenné vált. Egyébként tegnap ötször volt légiáradó Londonban.

A német messzehordó ágyúk eredménnyel bombázták Dowert, azonkívül a német légierők elpusztították az Armasthong és Rolls Rys műveket. (Rador.)

Berlinből jelentik: Egyes elszigetelt angol repülőgépek szeptember 17-ről 18-ra virradó éjjel a kedvező időjárás felhasználásával megkísérelték, hogy nagy magasságban a Birodalom területére fölé jussanak. Két repülőgép délkeletre, másik két gép délnyugati irányba repült, de a német vadászgépek egyet lelőttek, a többieket pedig visszatérésre szorították. (Rador.)

A NÉMET HADSEREG HARCI SZELLEME KIVÁLÓ

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda katonai szakértője arról ír, hogy a német katonát látni kell és akkor lehet csak igazán fogalmat alkotni arról, hogy mit jelent a német hadserég. A német hadserégnek — írja a katonai szakértő — nemcsak kitűnő vezetése és ragyogó harci szelleme van, hanem a legkülönb anyagból készítik ruházatát és minden anyag, a legelsőrangúbb, amiből a fegyverek és egyéb felszerelési tárgyak készülnek. Az angol propaganda a lengyelországi közvéleményt azzal vezette félre, hogy pléhből készültek a páncélokocsik és egyéb fegyverek, Norvégiában pedig azzal érveltek az angol propagandisták, hogy katonákból készültek a szijak és a lakosság személyesen bizonyosodott meg arról, hogy a legkifogástalanabb, idetűálló bőrkészítmény minden felszerelés a hadseregben, lovakon és gépeken. A katonaság ételmezéssel történő ellátása mintaszert a német hadseregben, az ételmezési osztagok játszi könnyedséggel és a leg-tökéletesebb megszervezettséggel szállították úgy a lengyel, mint a norvég és nyugati hadjáratok idején a tíz és tízezer tonnányi ételmezszereket a szük-

ségtelt pontokra. Az ételmezszerv megválogatásánál komoly tudósok hosszas kísérletei után olyan vitamindús konzervet tudtak előállítani (sonka, cukor, burgonya és egyéb szénhidrát és vitamin keverékből), hogy a katonák teljesítőképessége a legkisebb fáradsággal fokozható fel. Itál tekintetében sem a víz játszik fontos szerepet, sem pedig a tea,

Belgiumban és Svájcban polgári személyeket ölt meg az angol légi bomba

Genfből jelentik: A DSB közli, hogy az egyik legutóbbi angol légitámadás során Genfben ledobott bomba a Kolumbus híd közelébe esett és a robbanás következtében nyolc személy életét vesztette, többet pedig súlyosan megsebesültek. A kár egyébként nem nagy. (Rador)

Brüsszelből jelentik: Az elmúlt éjjel angol repülőek támadásokat intéztek Lost, Ostende és Blankenberge ellen. Az Antwerpen elleni táma-

Hull halgat a „repülővárosokról”

Washingtonból jelentik: Cordell Hull az újságíróknak ama kérdésére, hogy az amerikai kormány küld-e Angliának bombavető gépeket, úgynevezett „repülővárosokat”, — nem felelt, sőt kijelentette, hogy erről a kérdéstről őt egyáltalán nem tájékoztatták. (Rador.)

Washingtonból jelentik: Hull külügyi államtitkár odanyilatkozott, hogy az USA, Anglia és Ausztrália között jelenleg csupán tájékozódó jellegű tanácskozások folynak a Csendes Óceáni problémára vonatkozólag. Döntés még semilyen irányban nem történt. (Rador.)

Washingtonból jelentik: A DNB közlése szerint az amerikai állások közötti hajózási értekezlet október másodikán kezdődik és azt Washingtonban tartják meg. A tanácskozásokon Amerika 21 állama vesz részt. Ez alkalommal megvitájták az amerikai államokat a jelenlegi háborúval kapcsolatos és tengerészeti szempontból érdekli összes kérdéseket. Az

hanem erre is sikerült vegyi úton megfelelő keveréket előállítani, amelyben a cukor és a tápláló erő elegyítve van. Nem frázis ezenfelül, hogy a konyha működéssének tökéletessége is nagy mértékben hozzájárul, mint döntő faktor a hadviselés sikeréhez. (Rador.)

ELSZABADULT ANGOL ZARÓLÉGGÖMBÖK A SVÉD ÉS DÁN PARTOKON

Kopenhágából jelentik: Dán terület fölé 35 —40 angol záróléggömböt sodort a szél. Ezek a szigetországon kívül Izland felől érkeztek ide és azoknak acélrovátváza több házat megrongált és a villany, valamint telefonvezetéseket szintén megsértette. Hét léggömböt lelőttek.

Stockholmból jelentik: A szél Svédország déli és délnyugati partjaira nagyszámú elszabadult angol záróléggömböt sodort. Ezeknek a záróléggömböknek szétmálló acélvázai nagy károkat okoztak az interurbán távbeszélő, táviró és villanyvezetékekben, a vasúti forgalomban. Lager varosa, valamint az ahhoz kapcsolt tíz kisebb svéd város áramközpontja annyira megsérült, hogy valamennyien sötétségben maradtak. A svéd villamosművek központja segélysztagokat küldött a helyszínére. A Malmö-göteborgi vonat eddig 12 órát késelt a zavarok miatt. (Rador.)

ANGOL JELENTÉS A NÉMET LÉGI-TÁMADÁSOKRÓL

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium az alábbi közleményt adta ki: Németország kedden 200 repülőgépet küldött Anglia ellen és azok Kent grófság felett, Sussex tantományban és a Teins-also folyása vidékén támadtak. A kedvezőtlen idő dacára az angol vadászgépek, bár munkájukban vastag felhőrétegekkel kellett megküzdniök, üldözőbe vették az ellenséges gépeket és négyet sikerült lelőniök. Másik két német repülőgépet az angol légelhárítók tettek ártalmatlanná. Az első német légi-raj délután három órakor tűnt fel az angol partok közelében, ezt újabb rajok követték, húsz-harminc gép egy csoportban. Nyolcezer méter magasságban az egyik ellenséges rajt, amely Messerschmidt gépekből állott, Spitfire típusú angol vadászgépeknek sikerült megállítaniok útjukban. (Rador)

Londonból jelentik: A tájékoztató minisztérium közli, hogy a La Manchenál nagyobb harcok voltak és az angolok őrszolgálatuk során 15.000 lerakott aknát fedeztek fel. A hajókaravánok kísérése sikerült. Az ellenség nem támadta meg azokat. (Rador.)

CHURCHILL ÖNMAGÁT ISMÉTLI A LEKICSINYLÓ KIJELENTÉSEKKEL

Rómából jelentik: Az olasz sajtóban a Popolo di Roma, Churchill tegnapi alsóházi beszédével foglalkozva kiemelte az angol miniszterelnök ama kijelentését, mely

számlol a közeli német partraszállással, Ennek dacára írja az olasz lap, minden kijelentés, ami az angol premier ajkáról elhangzott és amely lekicsinyíti az ellenfél tevékenységét és csupán a szerencsének tulajdonít minden tengely győzelmet: régi ismerősként hat, mert ugyanígy beszélt Churchill a norvégiai vereségek, a dűnkircheni visszavonulás és szómáliai vereség után. (Rador.)

dás során 42 ember meghalt, köztük számos asszony és gyermek. (Rador.)

Madridból jelentik: A Stefani iroda közli Algésirasból, hogy az elmúlt éjszaka folyamán kivilgított léggömbök indultak el Gibraltárból a szoros felé. Ugy hiszik, hogy a léggömbök személyeket szállítottak, de azt is lehetségesnek tartják, hogy egy újabb katonai eszközzel van szó. (Rador.)

értekezletet a panamai megbeszélések kinevezett gazdasági bizottság készíti elő. (Rador)

Newyorkból jelentik: Az amerikai lapok abból a tényből, hogy az USA és Anglia között megszakadt a táviró és távbeszélő összeköttetés, súlyos következményeket vonnak le az angliai helyzetről. (Rador.)

Washingtonból jelenti a DNB: Az Egyesült Államok tárgyalásokat kezdtek Peru köztársasággal egyes katonai támpontok átengedésére és ezek a pontok a Panama-csatorna védelmére szolgálnának egy, a Csendes-óceán felől jövő esetleges támadás esetére. Ugy hiszik, hogy cserében az USA kölcsönt ad Perunak. (Rador.)

Mexikóból jelentik: Cardelas elnök kijelentette, hogy Anglia újból fel akarja venni a diplomáciai kapcsolatot Mexikóval és ő maga részéről azt felelte Londonnak, hogy ennek semmi akadálya nincsen. (Rador.)

1940. szeptember 20.

A liverpooli repülőgépgyárat több bombatalálat érte

A német főhadiszállás jelenti: Szeptember 17-én a német repülők folytatták London elleni megtorló támadásait s azok 18-ra hajló éjszaka fokozott mértékben folytak. Különböző méretű bombákat dobtak a Nyugatindia, London és Viktoria művekre, valamint gázművekre és víztartályokra, állomásokra és egyéb katonai szempontból fontos célpontokra.

A bombázás mindenütt új és nagy tüzeket okozott. Más légi egységek a croydoni, valamint több repülőtérrel támadtak meg. Liverpool kikötőjét löbbszór bombázták úgy nappal, mint éjszaka. A liverpool-speiki repülőgépgyárat több bombatalálat érte. Glasgowot, a legszékebb nagy angol kikötőt is bombázták 17-ről 18-ra hajló éjszaka. Az északírországi öböl bombázása alkalmából találat ért egy 5000 tonnás angol hajót, amely erősen megrongálódott.

Az angol repülők az elmúlt éjszaka folyamán ismét támadást hajtottak végre Észak és Nyugat

Németország lakónegyedei ellen, amely alkalommal több hazat megrongáltak. A tegnapi légi harcok során 7 angol gép pusztult el, míg 2 angol gépet a légelhárító túzérység lőtt le. Négy német gép hiányzik. (Rador.)

LONDON KELETI RÉSZÉIN HÁZTÖMBÖK OMLÓTTAK ÖSSZE

A DNB jelenti: Szerdán reggel német harcigépek London felé repültek. Főleg fegyveres felderítőgépek indultak útra, amelyeknek hivatásuk hogy megállapítsák az elmúlt éjszakai bombázások eredményeit. Az első jelentések szerint a legutóbbi német bombázás is súlyos károkat okozott.

London keleti részének különböző negyedeiben háztömbök omlottak össze.

Az egyik helyen hatalmas úr tátong. Azt hiszik, hogy a Metropolitan berendezése is megrongálódott. A dokkok környékén újabb tüzek keletkeztek. (Rador.)

Aknákat helyeznek el az angol repülők

Az angol légügyi minisztérium tájékoztató szolgálata közli, hogy éjszakaról-éjszakára bármilyen időben angol harcigépek aknákat helyeztek el az ellenség által elfoglalt kikötőknél, valamint az ellenség felségvizein levő kikötőknél. Ez a művelet a norvég partoktól a biscayai öböl

ig terjed ki. Az angol gépek ezer kilométereket repültek be és több mint 30 aknázarat létesítettek, amelyeknek többsége tonnát képviselő elleneseres kereskedelmi hajó süllyesztésére alkalmas. (Rador.)

Két nyílt levél

Genfből jelentik: A Daily Mail szeptember 13-i számában két nyílt levél jelent meg. Az egyiket Casele képviselő írta, aki azt követeli, hogy az őrszaksz angol bombavetők induljanak egyetlen német város fölé és azt tegyék a földdel egyenlővé. Ezután pedig rádióin és röpcgolyúkkal közölik a német köz-

véleményvel, hogy ennek még folytatása is követhet. Vannak, akik 12 német várost óhajtanak így elpusztítani, ezzel szemben Gerard Grael azt kívánja, hogy kizárólag Berlin ellen menjen ez a koncentrikus támadás és a német fővárost 24 óra aatt tüntették el a föld színéről. (Rador)

HÁROM PUSPOK

Iria: JAKABFFY ELEMER dr.

A rádió hangüzlőimai hozzánk is eljuttatták azokat a szavakat, amelyeket Hosszu Gyula szamosujvári gör. kat. és Colan Miklós kolozsvári gör. kat. püspökök Magyarorszag kormányzóját kolozsvári bevonulása alkalmából üdvözölték.

Ezelőtt huszonkét esztendővel, már mint közéleti szerepvivő én is ott állottam Berthelot tábornok előtt, amikor körülöttem tombolt a boldogságtól áradó román tömeg. Ott álltam, miként most a fenkölt szellemű püspökök, nemcsak a hatalom képviselője, de a kisebbségi sors megnyíltá előtt. Osmerem tehát azokat az érzéseket, amelyek ilyenkor az öntudatos férfit eltöltik. Tudom, milyen hatást gyakorol a tömeg rivalgása, de tudom azt is, hogy ezt a hatást legyőzheti a kötelesség parancsszava: kitartani az örhhelyen!

Hosszu és Colan püspökök a parancsszónak tettek eleget. Tudják, hogy amikor a múltban a román nép nagy tömegi kisebbségi sorsban éltek, igazi vezérei, kulturájának apói és örökösei voltak. Ők juttatták a trón számolya elé a román nép kéréseit és panaszeit, eszközölték ki az államhatalom erkölcsi és anyagi támogatását és mint a magyar főrendiház tagjai a román népet érintő fontos kérdésekben ők tettek előterjesztéseket és gyakorolták bírálatot. Hosszu püspöknek még családi tradíciói is vannak, hiszen ezt a hivatást boldog emlékü nagybátyja: Hosszu Vazul püspök nagyon eredményesen töltötte be.

De a Gondviselés nemcsak a kisebbségi sorsba jutott román népek adott ilyen áldozatos főpapokat, hanem nekünk is, kisebbségi sorsban megmaradt magyaroknak.

Márton Áron, Erdélyi róm. kat. püspöke, akinek szülőföldje, családtagjai, élete fáradságos munkájának legtöbb emlékhelye, mind a határonkon túra került, szintén az örhhelyen maradt. Ott, a gyulafehérvári Aulában, ahol Martinuzzi György és Haynald Lajos szellema lengik körül. Martinuzzi, aki soha szem elől nem tévesztette, hogy nemzete világhatalmi erők ütközőpontján él és Haynald, aki a valódi lojalitás mintaképeként inkább otthagyta püspöki székét, mintsem olyan kívánságoknak engedjen, melyek meggyőződése szerint nemcsak nemzetének, de az uralkodóháznak is ártanak.

Ha a magyar és román államhatalom kezelői, a román és magyar nép igaz megbékélését célozzák, ha azt akarják, hogy a gyűlölködés helyébe a kölcsönös megbecsülés és megsegítés gondolata jusson, ezeket az egyházfejedelmeket kérniök kell: necsak híveik lelkiéletét gondozzák, hanem álljanak nemzetük élére is és nemzetvezéreként hirdessék azokat az elveket, amelyek Krisztus tanai szerint valók.

Ha a román és magyar államhatalom kezelői, fenntartás nélkül megvalósítani igyekeznek azt a gondolatot, amely a bécsi döntésben megnyilatkozott, akkor ezeket az egyházfejedelmeket kérniök kell: legyenek közvetítők a két nép és két kormány között. Tárják fel ők a kéréseket és sérelmeket azzal a nyíltsággal és őszinteséggel, amelyet magasztos hivatásuk kötelességükkel emel.

A szeretet, a krisztusi elvek szűrőjén át jutottatott nemzeti vágyak és igények, a hatalom képviselői előtt bizonyára könnyebben meghallgatásra és teljesítésre találhatnak, amivel a népek boldogulását biztosítják.

Agyudörgés közben ülésezett az angol parlament

Londonból jelentik: Churchill beszéde után az angol alsóház kedden titkos ülést tartott. Mint később kiszivárgott, a titkos ülés tartama alatt behallatszott az ülésterembe a legvédelmi ügyek bömbölése. A titkos ülésen különben indítványok hangzottak el, hogy az angol parlamentet egy Londontól távolos városba hívják össze, ahol nagyobb biztonságban tarthatók az ülések, mert — mint a szónokok mondták, — lehetetlen helyzet lenne, hogy a kormány ilyen súlyos időkben parlament nélkül intézkedjen.

Szeptember 30 az adóamnesztia utolsó határideje

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminisztérium felhívja az adófizetők figyelmét, hogy az adóamnesztia vonatkozó vallomások beadásának határideje, valamint a megfelelő összeg lefizetésének lehetősége szeptember 30-an lejárt.

A legionáriusok temesvári parancsnokságának legújabb közleménye

A legionáriusok temesvári parancsnoksága a következőket közli:

1. Egyetlen üzlet sem készíthet zöld inget és azok készítését újságokban sem szabad hirdetni a legionárius parancsnokság jóváhagyása nélkül. Az eddig jóváhagyás nélkül készített zöld ingeket a legionárius rendőrség elkobozta, de a tulajdonost, a napi árat megfizetve, kártalanította. A jövőben azonban már nem fizetnek kártalanítást, úgy, hogy a kockázatot egyedül a tulajdonos viseli.

2. A zöld inget csak a temesvári parancsnokság engedélyével lehet viselni Temes-Torontál megye területén. Akikről kiderül, hogy előzetes engedély nélkül viselik a zöld inget, azokat átadják a rendőrhatalomnak. A zöld inggel rendelkező legionáriusok csak akkor viselik a zöld inget, ha erre utasítást kapnak.

3. Újból felhívják a közönséget és a cégeket, hogy a legionárius mozgalom nem gyűjt sem pénzt, sem más tárgyat. Ha valaki magát legionáriusnak mondva a legionárius mozgalom részére akarja gyűjteni, azt jelentsék nyomban a legionárius parancsnokságnak, amely a mű-

veleményem diákotthonában működik. Telefon 44-80., vagy pedig közvetlenül a rendőrségnek.

4. Kérjük, hogy az esetleg legionáriusokkal kapcsolatos panaszokat közölik a parancsnoksággal, hogy megtekinthessék a szükséges intézkedéseket. A parancsnokság azonban kifejezést ad ama neggyőződésének, hogy legionárius nem követhet el olyan dolgot, amely ellenkezik a jóérzéssel és akik mégis elkövetnek ilyesmit, azok nem is lehetnek legionáriusok, hanem rosszakaratu, hivány emberek. Ezek csak kompromittálni akarják a legionáriusok magas erkölcsi irányvonalát.

5. Ami a megye és város közigazgatási és gazdasági életére vonatkozó ügyeket illeti, a helybeli legionárius mozgalom nem avatkozik ezekben mindaddig, amíg Bucurestiből erre utasítást nem kap. Ezért kéri a közönséget, hogy egyelőre ne halmozzák el a parancsnokságot panaszokkal, mert azokkal célt nem érnek. Megfelelő időben azonban teljes határozottsággal megtörténik majd a közbelépés az összes zavaró körülmények radikális eltávolítására.

A temesvári legionárius parancsnokság

Cáfolat a német repülők Romániába érkezéséről

Bucurestiből jelentik: A légügyi és tengerészeti minisztérium hivatalosan közli: egyes amerikai rádióállomások olyan tendenciózus és valótlan híreket kolportáltak, mintha német repülőgépek érkeztek volna Romániába és a román

repülőgépgyárat vezetését németek vették volna át. Ezeknek a híreknek tarthatatlanságát mindenki személyesen megállapíthatja és természet szerűleg ezeket, mint légbőlkapottakat, a minisztérium megcáfolja. (Rador.)

A német nép kegyzsereket ajándékozott a spanyol templomoknak

Berlinből jelentik: A Dienst aus Deutschland azt írja, hogy a német nép a spanyol népek különböző katolikus egyházi kegyzsereket adományozott, hogy azokkal a polgárháború folyamán megrongált templomok hiányait pótolják. Ezeket a kegyz-

seret a kormány engedelmével történt önkéntes adományozás, illetve gyűjtés útján szedték össze. Az adományok között van 86 gyertyatartó, 75 serleg, 23 nagyértékű ereklyetartó, 31 kereszt, 45 szent edény és több mint 200 imakönyv. (Rador.)

Csodálatos módon képezik ki a német pilótákat

A felderítő, bombázó és vadászpilóták különleges iskolákban nyernek oktatást. Tökéletes biztonsággal találnak célba a német bombák

Berlinből jelentik: A modern harci légiflotta — amelyre ebben a háborúban a legnagyobb feladatok vártak a közelmúlt harcaiban és várnak az Anglia ellen most folyó offenzívában — három különböző fegyvernemre tagozódik s ennek megfelelően

a pilóták is három különböző alakulatba: a felderítő, bombázó- és vadászpilóták csoportjába tartoznak.

Németország, amely a repülőök hazájának mondható, magától értetődik, minden modern segítő- és oktatási eszközt felhasznál, amely csak lehetséges, hogy repülőinek a legjobb elméleti és gyakorlati kiképzést nyújtsa. A légi fegyvernem különleges jelentősége a mai hadviselésben

nemcsak a különböző géptípusokat állítja be meghatározott célok szolgálatába, hanem minden egyes pilótát különleges tudást, képességet, elhatározó erőt és teljesítmény-készséget kíván meg.

Hogy ezeknek a feltételeknek megfeleljenek, a német légierő minden repülőcsoport számára speciális iskolákat létesített, amelyben a pilótákat a későbbi feladatok elvégzésére gondosan előképzik.

A HADSEREG SZEMEI

A felderítő repülőket általában a „hadserg szemének” nevezik. A felderítő repülő köteles mindenekelőtt gyorsan és pontosan „látni”, vagyis a lényegeset a lényegtelenről azonnal megkülönböztetni és minden jelentőségteljes és jelentőségnélküli tömegből kiválasztani. Ennek az elsajátítása rendkívül fontos és az iskolában különleges gondossággal történik a begyakorlása, amennyiben a megfigyelő a repülőgépről minden tárgyat felülről lát, ami lényegesen más formát és színt ad, mint a földről nézve.

A felderítő repülő

két különböző fényképezőgéppel dolgozik.

Az egyik az automatikus felvevőgép, amely sorozatosan lefényképezi a repülőgép alatt elterülő területet, a másik pedig a kézi fényképezőgép. Mindkét készüléknek a használata sok technikai tudás mellett rendkívül nyugodt és biztos kezelést igényel. Az automatikus és sorozatos felvételeket készítő fényképezőgépeket különösen a nagy magasságban végzett repüléseknél használják, amikor a felderítés munkáját az ellenséges léghajók az alacsony repülésnél könnyen zavarhatják. Ha különösen gyanús jelenséget észlel a felderítő terepen, azt kis magasságról kézi fényképezőgéppel veszi fel. Ennél a műveletnél

a megfigyelő üléséből erősen kihajolva a súlyos gépet a levegőben tartja és úgy készíti el a felvételeket.

Az elkészült sorozat-képeket, vagy pedig a kézi géppel készült felvételeket, a sikeres visszarepülés után nagyítóval vizsgálják meg és a fotókópiákról állapítják meg, hogy a különböző világos pontok ágyúkat, csapatokat, utánpótló-kocsikat,

A jeruzsálemi görögkeleti pátriárka üdvözlötte a román királyi családnak

Jeruzsálemből jelentik: Timotheus, Jeruzsálem pátriárkája, aki nem tudott résztvenni I. Mihai király és Elena anyakirályné, valamint az új államrendszer és a kormány, nemkülönben a román hadsereg újjászülése alkalmából rendezett ünnepi istentiszteleten, a patriarchatus palotájába kérte Zaborski román követet és Horia Grigorescu főkonzult, akiket felkért, hogy közvetítsék őszinte szerencsekívánatait és egyházi-jelentelmű áldását a román királyi családnak, nemzetnek, kormányának és valamennyi hívőnek.

Jeruzsálemben a Szentsír melletti ortodox székesegyházban Seladion metropolita Te Deumot celebrált I. Mihai király, Elena anyakirályné és az új államrendszer üdvére. Az istentiszteleten Zaborski román követ, Horia Grigorescu főkonzult, Mantua konzul, az ottani román kolónia, valamint a Bucegi hajú személyzet is résztvettek.

vagy pedig védőberendezéseket mutatnak. A „fényképvásás”, amely szintén a felderítő repülőök kiképzéséhez tartozik, adja azokat az eredményeket, amelyek eredményét következében a hadseregszolgálat ad megbízást a további repülőcsoportoknak.

A felderítő repülőnek a munkája tulajdonképpen

előfeltétele a bombázó repülőök feladatainak.

Azonban, mielőtt a bombázó repülőgép az ellenség területe felé repülne, a legénységét a modelleken tanítják be az előkészítő iskolában. Legfontosabb gyakorlóeszközüik a célozó szerkezet. Ez a készülék pontos mása a bombázógéphez elhelyezett készüléknek. Az iskolában a célozó szerkezetet néhány méterrel egy futószalag fölé he-

A vadász-pilóták bravurjai

A pilóta-utánpótlásra a vadászrajokhoz érkező vadászpilóták repülni már tudnak, ellenben ezek még nincsenek birtokában azoknak a követelményeknek, amelyekkel a nagysebességű gépeken uralkodni tudnak. A vadászpilótáskolában legelső sorban is az eltüntethető fűtőszervekkel való repülést tanulják meg és azt, hogy

hozzászokjanak a nagy sebességhez és az ilyen gépekkel való veszélyes landoláshoz.

Több száz repülőtérén gyakorolják Németországban a pilóták a nagysebességű géppel való startolást is. Mikor a fiatal növendék a világ legsebesebb gépe fölött,

a német vadászgépek fölött már teljesen úrrá lett, azután repül fel éles mucióval felszerelve, hogy a földön föllállított céltá-

lyezik, amelyre térképszerűen madártávlati te-représzleteket festenek. A gyakorlatozó pilóták

addig gyakorolják a bombavetést, amíg az ellenőrző készülékek pontosan mutatják, hogy az elméletileg kidobott bombák a legnagyobb pontossággal az előírt célba talál-

nak. A bombavetés minden egyes fázisát sematikus rajzokon gondosan elmagyarázzák a kiképzés alatt, megtanítják az esési sebesség kiszámítására és azoknak a határoknak a számbavételére, amelyek a zuhanóbomba pályáját befolyásolják.

A kiképzés célja az, hogy a bombák abszolút biztonsággal a kívánt célra találjanak.

Tervnélküli bombavetések szinte lehetetlenek a német repülőknél, amennyiben a német bombavető-repülőök kiképzésénél minden lehetséges eshetőséget számításba vesznek, amelyek a gyakorlatban előfordulhatnak. Mivel minden bombavető repülőgép több gépfegyverrel van felszerelve,

a gépek legénysége megtanulja a gépfegyverkezelést is,

hogy a támadó ellenséges vadászgépek ellen védekezni tudjon.

lákra gépfegyverrel lőgyakorlatokat tart-

son. Naponként ismétlik ezeket a gyakorlatokat mindaddig, míg gépfegyverének minden egyes golyója pontosan célba talál. A teoretikus kiképzés mellett a támadás taktikai lehetőségeinek a betanításával emelik a repülőök képességeit, amelyek elsajátítására

a legkülönbözőbb akrobata-mutatvány-szám-ba menő bravúros repülési figurákat tanul-

nak be, mert a vadászpilótának a repülés minden fázisában biztonsággal kell uralkodnia gépén, hogy feladatainak megfelelhessen.

A német repülő felkészültségével, merészségével és biztos mozgásával a mai háborúban kétségtelenül még az ellenség csodálatát is kidermelte.

Francia politikus kemény bírálata az angolok magatartásáról a franciákkal szemben

A Gringoire című francia szemle legújabbán megjelent számából közöljük Raymond Roucouly kiváló politikai közíró alábbi rendkívül érdekes kijelentéseit, amelyek élesen világítanak rá a francia-angol fegyverbarátság megszakadásának és Franciaország katonai összeomlásának okaira. Vajjon akadt-e olyan állam Európában, amely a siker reményével szembeállhatott volna Németország katonai erejével? — kérdezi Franciaország, amelynek lakossága, tehát ereje is csak felánnyi, mint Németországé, erre semmi esetre sem volt képes. Churchill és számos honfitársa, valamint közülünk is nem egy francia, sajnos, biztosra vették az oroszok segítségét, sőt szívesen álltak az Egyesült Államok eszelekvő részvételére is. Ilyformán a holdból is várhattak volna csapatokat. Mert minden észszerűen gondolkodó ember csak arra számíthatott, hogy Oroszország semleges marad, ha pedig beavatkozik a háborúba, úgy ez semmi esetre sem történhetik a mi oldalunkon. Mindenesetre igen sokan voltunk franciák, akik ezen véleményünket szüntelenül hangoztattuk.

De ha már Angliának az volt a véleménye, hogy szembefordulhatunk Németországgal, sőt legyőzhetjük, úgy azonnal a brit világbirodalomhoz méltó számú és erejű segítő hadsereget kellett volna Franciaországba küldeni. Legalább harminc hadosztály kellett volna. Ilyen arányban küzdöttünk vállalva az elmúlt világháborúban, sőt akkor az olaszok is a mi oldalunkon állottak. Most azonban az angolok csak tíz hadosztállyal rendelkeztek, amelyből egyetlen brigád foglalt helyet a Maginot-vonalban, a háború kitörésekor. A belgiumi francia-angol offenzíva alkalmával, amelyet különösen az angolok szorgalmaztak, a vállalkozás csődöt mondott. Ennek legfőbb oka az volt, hogy az angol haderők Ar-

rasnál visszayonultak, ahelyett, hogy támadtak volna, ahogyan azt nekik Weygand megparancsolta. Később Angliának az volt az egyetlen gondja, hogy csapatait a szigetre visszavonja, s midőn Franciaország lett a végzetes harcok színtere, akkor már csak két hadosztály, azaz negyven ezer ember küzdött francia kötelékben.

Franciaország teljesen magára hagyatva arra kényszerült, hogy fegyverszünetet kérjen, különben elmerült volna az ellene önzöld ellenség áradatában. Ekkor az angolok mindenáron gyámokodni szerettek volna fölöttünk, elérni számunkra, hogy mit szabad és mit nem szabad tennünk. Nem tanácsot adtak, hanem parancsokat. Szó se róla. Hol lennénk ma, ha engedtünk volna ezeknek a követeléseknek? Menekülőkből alakítani kormányt, valahol Északafrikában, vagy még távolibb gyarmatunk, mialatt az anyaországot végleg elfoglalja és leigazza az ellenség.

Valóban úgy bántak velünk, — még iménti barátainkkal, — mint az ellenséggel. Arra igyekeztek, hogy egy bábkormányt alakítsunk és nem létező eszközökkel folytassunk messzi gyarmatainkból egy háborút, amely már eleve arra van ítélve, hogy elveszítsük. De ami még ezután következett, bátran elmondhatjuk, hogy az ártalom és rosszululat teljessége volt. Megtámadták és elsüllyesztették flottánk leggyönyörűbb egységeit, amelyek messzi kikötőkben horgonyozva és úgyszólván lefegyverezve heverték. Semmi mentőgépet sem lehet találni e tette. Valamint nem lehet mentőgépet találni arra sem, hogy a blokádot folytán Franciaország a legkegyetlenebb megpróbáltatásokra, szenvedésre, éhségre volt ítélve. Olyan tettek ezek, amelyek még jobban elmélyítik azt a szakadást, amely e két egykor szövetséges állam között tátong.

Antonescu tábornok, miniszterelnök, államvezető közzeleszi a nagy napok okmányait

Miért mondott le Antonescu tábornok a vezérkari főnökségről?

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion tábornok miniszterelnök, államvezető elhatározta, hogy mindazokat a nagyfőnökségi okmányokat, melyek ma már nem képezhetnek államtitkot, a közvélemény elé tárja, hogy a nagyközönség és az ország megismerje azokat az okokat, melyek a politikai és erkölcsi összeomláshoz vezettek. Az ilyen okmányt, melyet az államvezető a közvélemény elé tár, a következő levél, melyet 1934. szeptember 7-én intézett Antonescu tábornok, vezérkari főnök az ország miniszterelnökeihez:

„Miniszterelnök Úr!

Mint közismert dolog, Anghelescu tábornok került július elsejével a hadügyminisztérium élére és ugyanakkor engem is felkértek, hogy feltétlenül maradjak meg a nagyvezérkari főnöki állásban. Miniszterelnök Úr tudja, milyen mély kapcsolatok fűznek engem hadsegységünkhöz és minden gondom és idegszálam fut át ennek a hadseregnek kellő ellátásához, rdekének legmagasabb megvédéséhez és képviseléséhez. De Miniszterelnök Úrnak meg kell értenem, hogy teljességgel lehetetlenség számomra Anghelescu tábornok, hadügyminiszter úrnak leendő együttműködés, mert a lihetetlenül fontos problémák megoldását és végrehajtását el lehetetlennek teszik számomra és Ön Miniszterelnök Úr, ki ismeri jellememet és egész magatartásomat, meg fogja érteni, hogy az a bántó mód és azok az elgondolások, melyek velem szemben a munkásságommal szemben Anghelescu hadügyminiszter vezetik, kizárták teszik számomra a vele együtt folytatandó munkát. Mikor mindezeket láttam, jól tudja Miniszterelnök Úr, elhatároztam magam arra, hogy lemondok...

„MINDENT MEGKISÉRELTEM”

Öfelsége a király másnap meglátogatta a nagyvezérkart, hogy ne tekintsek semmilyen más szempontot, csak a királyi kérését és a magasabb érdekeket, ne legyen tekintettel a hadügyminiszter magatartására, melyet az uralkodó majd kellő formában kiegyenlített, hanem éppen a királyi kérésnek tegyek eleget és maradjak meg a nagyvezérkar élén. A király ez alkalommal magára vette a hadügyminiszter megfelelő útbaigazítását e kérdésben és ennek a magas óhajnak és a nép magasabb érdekeinek szemellett tartásával — maradtam.

Anghelescu hadügyminiszter viselkedése és magatartása azonban nemcsak, hogy nem enyhült meg, még csak fokozódott állandó kellemetlenkedések és gancsolások sorozatában, úgy, hogy igen közelékvő volt egy kellemetlen botrány kitörése. Én, a magam részéről, minden megkíséreltem, hogy lehetségesé váljék egy együttműködés, Anghelescu bánásmódja velem szemben azonban egyre bántóbbá, sértőbbé vált és még nagyobb mértékben gancsolta terveimet és nagy elgondolásaimat. Ilyen lehetetlen légkörben gyanúsítgatásoknak, kihívásoknak és további sértegetéseknek voltam kitérve: számtalanszor hívtak a hadügyminiszter tartsába, ahol valósággal kálváriává vált az életem az alapelkülül való felelősségrevonások révén. Egy alkalommal és éppen a közelmultban a Legfelsőbb Haditanács színe előtt támadtak meg, olyan elképzelhetetlen módon, éppen akkor, mikor hadseregünk felszerelésének mindennél fontosabb ügyre várt megoldásra. Szabotázssal vádoltak meg engem és különböző ürügyekkel a legfontosabb és legvita-

lisabb érdekek és problémák megoldását akadályozták meg. Belátom, hogy nem maradhatok ezen intézmény élén, ebben az időszakban legfőként, amikor az összeomlásért, ami bekövetkezhet, erkölcsi és anyagi romlásunkért, ami küszöbön állhat, nem vállalhatom ilyen körülmények között és efajta állandó elgancsolások láttán a felelősséget.

„LEVONOM A KÖVETKEZTETEST...”

Levonom tehát a konzekvenciákat. Mikor öfelsége megtisztelt eme nagyfőnökségi intézmény vezetésével és ezt a hatalmas felelős-

A szállodai szobában föbelötte magát egy fiatalember és rövid szenvedés után a kórházban meghalt

A temesvári Splendid szállodában kedden este nyolc órakor megjelent egy fiatalember és szobát kért. Hangzottatta, hogy olcsó szoba kell neki, mire felvitték az első emeleten levő egyik udvari szobába, amelyet megfelelőnek talált. Nyomban ki is töltötte a bejelentő ívet, amelynek adatai szerint Impuscatu Nicolae huszonégy éves belényesi illetőségű, rendőrségi detektív és Bucurestiből érkezett távozott, majd visszatért a szállodába és bezárkózott a szobába.

Béjfére járt az idő, amikor a szálloda igazgatója a fiatalember szobája felől tompa döbbenést hallott. Rosszat sejtve a szoba ajtajához ment, de azt zárva találta. Ekkor kiszaladt a terraszra, hogy az odanyíló szobaablakon keresztül megnézze, mi történt. Az ablak nyitva volt, a szobában pedig égett a lámpa. Annak fényénél jól látható, hogy a fia-

seget ráruházta, megmondta nekem, hogy bármilyen aggályom felmerül, jelentkezzem nála. Most is jelentkeztem az uralkodónál. Távoiról sem azért tettem, hogy a súlyos helyzetet kihasználjam és ennek legfőkénti bizonyítéka az volt, hogy a hadseregéből is kilépek, mert ha közöttük maradnék, akik előidézői a fenyegető bajoknak és akik tanácsaim meghallgatása helyett komolyan csak gancsot vetnek elém — magam is részesévé válnék ennek az óriási felelősségnek az összeomlás küszöbén. Minden akadályt és szempontot félretéve, elhatároztam, hogy levelem azt a ruhát, melyet olyannyira szerettem és amelyen annyi ragaszkodással csüggttem. Éreztem, hogy nem akadályozható meg mai határaink elvesztése ezek mellett a lelkiismeretellen tevékenykedések mellett, látom, hogy a lelkiismeretességet a titkos alapok egészen különös felhasználása helyettesíti: érzem, hogy milyen felelősséggel tartozom az egyenruhának, a kardomnak, a házamnak és hadseregnek, tehát elhatározom a becsületet, átértett felelősségvállalásom alapul.

Fogadja Miniszterelnök Úr tiszteletom nyilvánítását

ION ANTONESCU”.

talemler a földön fekszik. Értesítette a mentőket és a rendőrséget. A hivatalos közegek az ablakon keresztül bejutottak a szobába és kinyitották az ajtót. Megállapították, hogy a fiatalember egy 6.35 kaliberű revolverrel föbelötte magát. A golyó a halántékon hatolt be a koponyába és súlyos sérülést okozott. Az életunt fiatalember még élt, de már eszméletlen volt. A mentők beszállították a kórházba, ahol anélkül, hogy kihallgathatták volna, rövidesen meghalt.

A szobában levő asztalon levelet találtak. A levelet az öngyilkos írta és bucarestii női rokonának címezte, akitől a levélben bocsánatot kért tettének elkövetése miatt. A levél mellett tíz lelt találtak, a melyet nyilván a postaköltségre szánt. Tettének okát a levélben nem írta meg és így még nem tudják, hogy mi készítette az öngyilkosságra.

Domasneanu Gheorghe tábornok Temesvár volt főpolgármestere, hetvenkét éves korában meghalt

A városháza ormáról komoran leng bele a fekete gyászlobogó az ősi napsütés arany sugaras levegőjébe. Domasneanu Gheorghe nyugalmazott tábornok, a város díszpolgára és volt főpolgármestere hetvenkét éves korában meghalt. Talpig férfi volt, becsületes, igazság szerető, makulátlan jellemű, egyes úton járó. A város minden polgára nemzeti és felekezeti különbség nélkül nagyrabecsülte és sokra értékelte. Elmúlását, mint nagy vesztiséget Temesvár lakossága őszinte gyászal fogadja.

Domasneanu Gheorghe régi határvédelmi család sarja volt és atyja, mint kapitány szolgált a határvédelmi ezredben. 1868 november 1-én született és négy középiskolai osztály elvégzése után katonai pályára lépett. Elvégezte a hadapródiskolát és mint hadnagy a karánsebesi 43 gyalogezredhez került. Hadnagy korában sikerrel vizsgázott a felső hadtudományból és Jenő főherceg mellé került Bécsbe. A világháború idején már ezredes volt és a nagyvezérkar irodájában dolgozott, később az olasz harcokért küzdő tizedik hadsereg vezérkari főnöke lett.

A világháború után a kormányzótanács meghívására Erdélybe jött és megkezdte az erdélyi román csapatok és csendőrség szervezési munkáját, majd Temesvárra került, mint a tizenkilencedik hadosztály első parancsnoka. 1924-ben nyugalomra vonult. 1929-ben kinevezték Temesvár város polgármesterévé. Működéséhez fűződik a bázási vágánynak a város területéről való kihelyezése, ezenkívül sok érdemet szerzett a város javainak kezelése és biztosítása körül. Betegeskedése miatt azonban ugyanazon év decemberében lemondott a főpolgármesteri állásáról, amikor Baran Coriolan dr. lett az utódja. Érdemei elismerésül a város díszpolgárává választotta.

Domasneanu Gheorghe tábornok sokat munkálkodott társadalmi és emberbaráti téren is. Az utóbbi években azonban szívaja miatt mindinkább visszahúzódott. Ez a szívja azután szerda hajnalán négy órakor megölte. Halálát gyászolja özvegye született Rossmann Selma, akivel évtizedeken keresztül élt boldog házasságban. Ezenkívül kiter-

jejt rokonság is siratja.

A város vezetősége határozatilag kimondta, hogy Domasneanu Gheorghe tábornokot saját haláljának tekintik és eltemetéséről gondoskodik. A város ezenkívül külön gyászjelentést adott ki volt főpolgármestere és díszpolgármestere haláláról. Baran Coriolan dr. főpolgármester tegnap délelőtt tízenegy órakor a város tanácsnokaival együtt megjelent a Romulus uccai gyászházban és a mélyen süitött özvegynek a város részvétét fejezte ki. A főpolgármester a város vezetőségével együtt részt vett tegnap délelőtt a halottas szobában megtartott gyászszertartáson.

Domasneanu Gheorghe holttestét az erzsébetvárosi görög keleti templomban ravatalozzák fel, a honnan ma, csütörtökön délután négy órakor kísérik ki az erzsébetvárosi Cosminului uccai görög keleti temetőbe és a családi sírboltban örök nyugalomra helyezik. A temetési szertartást Ticra Patrie dr. főesperes, Vuia Ion erzsébetvárosi görög keleti plébános és Sora Melentie tábori pap végzik nagy papi segédlettel. Az elhunyt még betegsége idején annak a kívánságának adott kifejezést, hogy temetése egyszerű legyen és koporsójára ne helyezzenek koszorúkat, hanem azok, akik utolsó búcsúképpen számára virágot szántak, annak árát adományozzák Temesvár szegényei részére.

Panasziroda a tisztességtelen tisztviselők ellen

Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség közli: A miniszterelnökség mellett létesített vizsgálóbizottság panasz-szolgálatot állított fel, amelynél minden közigazgatási visszaélések és a tisztességtelen tisztviselők elleni főljelentések benyújthatók. Csak olyan főljelentések vétetnek figyelembe, amelyek névalírással és a főljelentő pontos címével vannak ellátva. A hivatal a Piata Victoriei, a volt külügyminisztériumi palotában működik. (Rador.)

Megszüntetett minisztériumi bizottságok

Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion államvezető rendeletileg megszüntette a Legfelsőbb Nemzetgazdasági Tanácsot, a földművelésügyi minisztérium mellett működő technikai bizottságot és ugyanakkor megszüntette a textilnövények feldolgozására és értékesítésére a földművelésügyi minisztérium mellett működő bizottságot. Valamennyi bizottság az illetékes minisztérium hatáskörébe kerül tisztviselőivel és vagyonával együtt. (Rador.)

HIREK

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepnapokat követő napok kivételével

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magásoknak havonta nyolevan lei, negyedévre 230 lei, félévre 450 lei, egész évre 900 lei. Nyugdíjasoknak házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lei, negyedévre 200 lei, félévre 400 lei, egész évre 800 lei. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lei kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

28—10 és este 10 óra után: 28—15.

V. Alexandri:

A Szeret parján

Képzeltként emelkednek, huparái langos éjnek, A mező felett lebegnek s ágak között elenyésznek. A fák között, mint mesés szörny, folyik a fénylő folyó,

A hajnali csillogásban pikkelye oly lángoló.

Kimegyek már virradatkor a zöldelő folyópartra. Nézem, a víz hogy tűnik fel s hogyan vész el a kanyarba'.

Hogyan váltogatja egymást a homok a hullámban. És a partot egyre ásva, hogy' nyugszik meg az árban.

Midőn egy szomorúfűfa lágyan hajlik a mocsárra. Mikor egy angolna nyúl ki a légbe egy gyors darázsra,

Midőn egy vadkacsa-csapat a folyó felé eljő. Nem hat másképpen a vízre, mint egy távozó felhő.

Mindig visszatér a völgyre el-el szálló képezelem, S a folyóra, mely útjából ki nem tért évezredek. Pezseg körülöttem a rét; egy kis smaragdsemű gyík Mereven szembenéz velem, aztán gyorsan eltűnik...

Fordította: Gellért László.

— **Hadirokkantak nyugdíja és egyéb jövedelmének felülvizsgálása.** Bucurestiből jelentik: Az államvezető intézkedéseket tett, hogy tegyék vizsgálat tárgyává, milyen hadirokkantak kapnak az államtól nyugdíjuk, vagy illetményük mellett egyéb díjazást is. (Rador.)

— **Újabb személyi változás a fővárosi rendőrségen.** Bucurestiből jelentik: Camenita ezredes lemondott a rendőrség és állambiztonság vezérigazgatói állásáról. Helyébe szeptember 18-iki hatállyal Alexandru Căcit nevezték ki.

— **Churchillről nevezik el az egyik angol torpedóhajót.** Londonból jelentik: Alexander a tengerészet első lordja az alsóház keddi ülésén felolvasta azokat a neveket, amelyekre az Egyesült Államoktól kapott torpedórombolókat keresztelik. A Reuter ügynökség közli, hogy a képviselők nagy rokonszenvtűntetéssel fogadták a bejelentést, hogy az egyik egységvezető torpedó Churchillről nevezik el. (Rador.)

— **A MAROSVÁSÁRHELYI KATONAIKOLA TEMESVÁRON MŰKÖDI TOVÁBB.** Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium hivatalosan közli, hogy a Marosvásárhelyen működött Mihai Viteazul katonaiskolát Temesvárra, az ottani tűzértszti iskola helyiségeibe helyezték és a növendékeknek ott kell felvételre jelentkezniük.

— **Horia Sima miniszterelnökhelyettes közleménye.** Bucurestiből jelentik: Horia Sima helyettes miniszterelnök és a legionáriusok vezetője, a következőket hozza a közönség tudomására: Legionárius kérdésekben kizárólag a légio székhelyén fogad este 19 órától 21 óráig. Magánkérdésekben minden érdekelt személy forduljon az illetékes tarcákhoz. A miniszterelnökségen naponta 12 és 13 óra között csak az állam szervezésével kapcsolatos ügyekben fogad, de szívesebben veszi, ha írásban minél rövidebben megfogalmazott beadványokat nyújtanak be hozzá.

— **Névtelen feljelentéseket nem vesznek figyelembe.** Bucurestiből jelentik: C. Petrociescu tábornok belügyminiszter hivatalosan közli, hogy sem olyan feljelentésnek, ahol a feljelentő személyazonossága nincs igazolva, sem pedig teljesen névtelen feljelentéseknek, nem ad hitelt.

— **London női divatszakkértője, dr. Cunnington** kijelentette, hogy ez a háború közelről sem hoz olyan változásokat a női divat terén, mint a világ-háború. Cunnington ugyanis nem tekinti divatkérdésnek, hogy a nők nagy része Angliában ma nadrágban jár, mert különböző egyenruhás osztályok tagjai. Az angol női divatprofesszornak egyébként hatalmas nőruha-gyűjteménye van különböző korokból és ebbe a gyűjteménybe besorozott egy ilyen, Londonban most népszerű női egyenruhát is.

— **Zsidó középiskolák Temesvárott.** A javítóvizsgák szeptember 20-án 8 órakor kezdődnek. A felvételi vizsgák úgy az I. fiúosztályba, mint az V. osztályokba szeptember 23-án 8 órakor kezdődnek. A vidéki tanulók a zsidó internátusban helyezkednek el. Tanév megnyitó istentiszteletet szeptember 30-án 9 órakor tartunk. A tanítás október 1-én 8 órakor kezdődik. Az igazgatóság.

— **Elegendő mennyiségű élelmiszer áll a közönség rendelkezésére.** Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági minisztérium közli az ország közönségével, hogy minden szükséges elsősorú vagy más élelmiszercikk kellő mennyiségben áll rendelkezésre, azonban a fogyasztóknak vásárlásaiknál mérsékletesebbnek kell lenniük. Nem valamennyi keerskedő rendelkezik a megfelelő üzleti tőkével, egy üzletet nagyobb rendeléseknek egyszerre bocsáthatna rendelkezésre.

— **A Banca Nationala új kormányzója ebben a hónapban nem fogad.** Bucurestiből jelentik: Alexandru Otulescu, a Banca Nationala új kormányzója fogadásait október 1-ig felfüggesztette.

— **Segítsünk egy szegény vak asszonyt.** Nagyszentmiklóson él egy szegény vak asszony, aki valamikor jobb napokat látott. A szerencsétlen nő akinek senkije és semmije nincsen, leírhatatlan nyomorban tengődik. Jó emberek segíteni óhajtanak rajta és a Déli Hírlap olvasóihoz fordulnak, hogy adakozzanak számára. Adományokat lapunk kiadói hivatala elfogad és azokat rendeltetési helyükre juttatja.

— **Házasság.** Wagner Edit és Bild Ottó szeptember 22-én déli 12 órakor tartják esküvőjüket a piaristák templomában.

Halálos baleset a józsefvárosi állomáson

Dörner Károly vasúti vasöntő tegnap este az egyik józsefvárosi üzletben élelmiszereket vásárolt, majd csomaggal a kezében rónaci lakása felé indult. Útközben át kellett haladnia a józsefvárosi vasúti hídon, amelyen javítási munkálatok folynak. A hid egyrészen, a szerencsétlenül járt ember feleségének eladása szerint, hiányoztak a pallók és csak lefektetett deszkák tették lehetővé a hídon való átkelést. A nehéz csomagot vivő ötvenegy éves férfi valószínűleg nem vette észre, hová lép és az egyik részen keresztül a nagy magasságból a sínek közé zuhant. Dörner Károly koponyaalapi törést szenvedett és belső vérzéssel a mentők kórházba szállították, ahol az éjszaka folyamán meghalt. Dörner Károly huszonnégy évig állott a vasút szolgálatában. Halálát özvegye, Götz Julianna és két gyermeke gyászolja.

— **Kémeket büntettek Budapesten.** Budapestről jelentik: A budapesti katonai törvényszék 12 személyt 13—15 évi fegyházbüntetésre ítelt, mert idegen állam javára kémkedtek. (Rador)

— **Az átengedett területről hozott értékek bejelentése.** Bucurestiből jelentik: Hivatalos közlemény a Beszarábiából és Észa-Bukovinából hazaköltözött egének tudomására hozza, hogy amennyiben a határon való át lépésnél értékeket hoztak magukkal, szeptember 20-ig közvetlenül a belügyminisztériumhoz nyilatkozatot terjeszsenek be, a mely a következő adatokat tartalmazza: vezeték és keresztnév, az országban lakhely, hol lépett át a határon és mikor, a magával hozott pénz és érték, amelyekről nyugtát kapott. Az értékeket lei összegben kell kitölteni. (Rador)

— **Megszüntetett bizottságok.** Bucurestiből jelentik: A kormány feloszlatta a következő bizottságokat: állandó mezőgazdasági bizottság, a mezőgazdasági minisztérium műszaki bizottsága, amelyeknek hatásköre a mezőgazdasági minisztériumra megy át. Feloszlatták a halászlati igazgatóság vezetőbizottságát, amelynek munkáját ezen igazgatóság műszaki igazgatója fogja ellátni, továbbá a textil kereskedelmi szolgálatot, amely textilnövény szolgálatra alakult át. (Rador)

— **Orvosi rendelőhelyezés.** Dr. Klein Endre bőrgyógyász, rendelőjét áthelyezte I. Bulev. Regele Ferdinand 3. Iperkamara épület. Telefon: 22—83.

— **Vezéri kitüntetés.** Berlinből jelentik: A Vezér Madeck Ottó a hadigazdaság terén, a légiteltechnika körül szerzett érdemei elismeréséül 60 éves születésnapján a Goethe-éremmel tüntette ki. (Rador.)

— **Sunner spanyol belügyminiszter és Frick német birodalmi belügyminiszter tárgyalásai.** Berlinből jelentik: Fernando Sunner spanyol belügyminiszter Frick birodalmi belügyminiszterrel tárgyalt, majd a tiszteletére rendezett diszebden vett részt, amelyen ott voltak Estimoza berlini spanyol nagykövét, Himmler, az SS főnöke, Ley és Sosenberg miniszterek, Dittrich sajtófőnök, von Stoller madridi német nagykövét és Acksmann, a Hitler-ifjúság vezetője. (Rador.)

— **Új üstökös.** Amint Bécsből jelentik, a berlini állami Kopernikus-inézet legutóbbi jelentésében közölte, hogy az 1933-ban Amerikában felfedezett Whipple-üstökös szeptember 1 és 15 között ismét látható volt. Az üstökös a vízöntő jegyében áll és olyan kicsiny, hogy szabad szemmel nem is vehető észre. Az égi titnemény ebben az évben már a második. Az elsőt ez év januárjában Kulín budapesti csillagász fedezte fel és eleinte kis csillagnak tekintette, csak később, márciusban, amikor már jobban láthatóvá vált, állapította meg, hogy az üstökös. Ha figyelembe vesszük, hogy az elmúlt évben tizenhárom ismeretlen üstökösöt figyeltek meg, úgy az 1940-es esztendő üstökösben szegénynek mondható.

— **Születések.** Az anyakönyvi hivatalban a következő születéseket jelentették be: Jadaneantu Petru állami tisztviselő Elena nevű leánya, Chisoana Constantin és Julianna nevű leánya, Nagy József cipész Julit Erzsébet nevű leánya, Craciun Vasile magántisztviselő Gheorghe nevű fia, Simedre Vasile kőműves Vasile nevű fia, Bogos János lakatos Terézia nevű leánya.

— **Az ellenőrzést kéri beadványok kiállításí módja.** Bucurestiből jelentik: Hivatalosan közlik, hogy a miniszterelnökség mellett működő vizsgáló bizottsághoz bármilyen közhivatal, vagy hivatalnok ellen konkrét tények megjelölésével és a feljelentő pontos nevének és címének feltüntetésével beadványok terjeszthetők be.

— **Iskolai beiratás.** A Temesvár-Józsefvárosi római katolikus elemi fiúiskolába a beiratások szeptember 20—30 napig lesznek. Az első osztályba iratkozó tanulóknak anyakönyvi kivonatot, keresztlevelet és oltási bizonyítványt kell magukkal hozniuk.

— **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalban a következő halálozásokat jelentették be: Grosz Adolf vendéglős hetvenhárom éves, Wanzara Antal négyéves, Réval Károly nyugalmazott tanító nyolevanhat éves és Grünwald Ede három hónapos.

— **Máté apostol napja.** A katolikus egyház szombaton illi meg Szent Máté apostol napját. Ezen a napon a templomokban hétköznapi miserend lesz.

A SCALA

mindig az élen!

Ma, csütörtökön mutatja be az év legszenzációsabb filmjét, BERNHARD SHAW, a világhírű angol író szenzációs regényét

Pygmalion

Leslie Howard és Wendy Hiller a főszerepekben. Csütörtökön délután 3—5-ig olcsó helyarakkal SCHERLOCK HOLMES

— Antonescu államvezető 120 millió leit vált ki a katonai összpontosításon lévő katonai segélyére. Bucurestiből jelentik: Antonescu Ion államvezető rendelkezésére a katonai összpontosításon lévő tagjainak segélyezését illetőleg külön intézkedések történtek, tartományok szerint. A segélyezések kifizetésére az államvezető 120 millió leit utaltatott ki, mely összegből a hátralevő segélyek és a folyó segélyek nyomban kifizetendők. (Rador.)

Menekült nyugdíjasok figyelmébe! Bucurestiből jelentik: Az állami nyugdíjintézet a Magyarországnak és Bulgáriának átadott területekről menekült nyugdíjasok tudomására hozza, hogy kötelesek új letelepedési helyükre nézve illetékes pénzügyi hatóságoknál a nyugdíj bevezetését kérni, hogy az illetmény kifizetése a jövőben ezen pénzügyigazgatóság útján történhessen.

— **Hatósági gépkocsik csökkentése.** Bucurestiből jelentik: A minisztériumok, az autonóm intézetek és a közhatalóságok gépkocsifenntartási költségeinek felülvizsgálásánál megállapítást nyert, hogy azok fantasztikus összegre, évi egy fél milliárd leire emelkednek. Ezen helyzetnek orvoslása végett tervezték, hogy valamennyi hatósági gépkocsiját bevonnák. Csúpan az elzárhatatlan szállítókra szükséges járműveket hagyják meg, de azok is a jövőben kevésbé költségesek lesznek.

— **Megsemmisítették Ghitescu volt munkügyi miniszter nyugdíjazási rendeletét.** Bucurestiből jelentik: Iasinszki egészségügyi és munkügyi miniszter rendeletben megsemmisítette Stan Ghitescu volt munkügyi miniszter azon rendeletét, amellyel az önmagát nyugdíjazta.

— **Folyamatban a vagyonellenőrzés.** Bucurestiből jelentik: A vagyonellenőrző bizottsághoz Iarulescu főjelentést adott be, amelyben szigorú vizsgálatot kért Mocionita ismert bucurestii nagyiparos ellen, aki a feljelentés szerint néhány évvel ezelőtt vesztéssel zárta mérlegelő üzletét és ennek dacára hatalmas vagyont gyűjtött. Ugyancsak Bucurestiből jelentik, hogy a letéti pénztárnál történt sikkasztásokkal vált Boamba Mihai és Cerchez Ion vagyonára ügyi zárlatot rendeltek el. Gatzai Virgil ügyvéd, a pénzügyminisztérium likvidációs pénztárának szolgálati főnöke ellen letartóztatási parancsot adtak ki, mivel azzal valódják, hogy a pénztár birtokába jutott zálogpapirok ellenértékét a letéti pénztárnál bűntársa, Ilescu Iosif segítségével fölvette, akit szintén letartóztattak.

— **Román repülőök Belgrádban.** Belgrádból jelentik: Az Avala ügynökség közli, hogy kedden nagyobb csoport román polgári repülő, közöttük néhány női pilóta is, Németországból jövet, Belgrád érkezték a harmadik birodalomban vásárolt repülőgépekkel, amelyeket a román polgári repülés szolgálatába állítanak. A román pilótákat és pilótaöket rendkívül meleg fogadtatásban részesítették.

— **Besarábiai német hazatelepítő tábora a Száva partján.** Belgrádból jelentik: Dusan Panceli esztnevelésügyi miniszter, a minisztérium magabiztos rangú tisztviselőinek kíséretében tegnap délután megtekintette Belgrád külvárosában, a Száva folyó partján létesített táborokat, amelyekben a besarábiai német hazatérőket helyezik el. (Rador)

— **Páris—Marseille közötti rendes a forgalom.** Vichyből jelentik: A Páris—Marseille közötti vasútvonalat kijavították és átadták a forgalomnak. A járat, amelyen a vasútvonal keresztülvezet, a június 24-iki német előnyomulás alkalmával robbantották fel. Az első vonat kedden haladt át a megjavított úton, amelyen keresztül ezután rendszeresen folytatódik a vonatközlekedés. (Rador)

— **A magántisztviselők céhe a könyvkereskedők meghosszabbított zárórájáról.** A munkügyi minisztérium — mint jelentettük — a szeptember 15. és október 15. közötti időtartamra a könyvkereskedések záróráját az egész országban egy órával meghosszabbította, azzal a feltétellel, hogy ezen óra után a megfelelő túlóradíjazás fizetendő. A magántisztviselők temesvári céhének közlése szerint ennélfogva a könyvkereskedői alkalmazottaknak a rendes havi fizetésükön kívül annak még egy nyelcad része jár az említett hónapra, továbbá ezen összeg után még 25 százalékos túlóradíj illeti meg őket.

— **Beiratások a római katolikus magyar főgimnáziumban** (Belváros, piarista épület) szeptember 20-tól kezdve hétköznaponként délelőtt 9—1 óráig lesznek. Az új növendékek hozzák magukkal a következő okmányokat: születési anyakönyvi kivonat, keresztlevelet, a szülők állampolgársági bizonyítványának másolatát, az iskolai és újrakoztási bizonyítványt. A beiratás alkalmával az új növendékek 350 leit, a többiek 300 leit fizetnek. A javító vizsgák szeptember 20-án reggel nyolc órakor kezdődnek. A vizsgadíj az első osztályban tárgyanként 100 leit, a többi osztályban tárgyanként 200 leit. Ugyancsak szeptember 20-án reggel nyolc órakor lesz a felvételi vizsga az első osztályba. Ennek díja 90 leit. Az első osztályosok beírása a vizsga végzetével történik. Veni Sancte szeptember 30-án délelőtt 9 órakor lesz. Az előadások október elsején reggel 8 órakor kezdődnek.

— **Az ipari és kereskedelmi vállalatok figyelmébe.** A temesvári munkaközvetítő hivatal kéri az ipari és kereskedelmi vállalatok vezetőit és az ipari munkaadókat, hogy a szükségesnek mutatókozó személynézetet és munkásokat a munkaközvetítő hivatal útján alkalmazják, ahol az erdélyi menekültek között minden iparágban találnak megfelelő alkalmazottat. (Telefon: 44—25).

Meghalt a temesvári tanítók nesztora

Révai Károly, a temesvári tanfériak nesztora, nyolcvanhét esztendőskorában örökre lehunyta szemét. Mint fiatal tanító került a Bácsföldön és rövid majláthfalvi működés után Temesvárra neveztek ki 1876-ban. 1921-ben történt nyugdíjazásáig a város valamennyi kerületében tanított elemi iskolákban és nemzedékek hosszú sorát oktatót. Teljes negyvenöt esztendőn keresztül élt hivatásának és közben harminchat évig a tanonciskolában is oktatót. Nagyarányú nevelői tevékenységével nem állott azonban arányban nyugdíja, mert olyan időben vonult nyugalomba, amikor a fennálló törvények alapján igen kedvezőtlenül szabták meg a tanítói nyugdíjat. Hosszú betegség után tegnap kora reggel következtet be halála, amely feleségét, született Weingerl Józsiát, akivel negyvenegy évig élt megértő, boldog házasságban, mely gyászba borította. Gyászolja ezenkívül számtalan tanítványa is. Temetése ma, csütörtökön, délután három órakor megy végbe a gyárvárosi temető kápolnájából.

— **A kereskedelmi és iparkamarából.** Fratila Ion, a temesvári kereskedelmi és iparkamara vezető titkára, katonai szolgálatáról visszatért és ismét átvette a kamara ügyeinek vezetését.

— **Tartalékos tisztek eskütétele.** A hadkiegészítő parancsnokság felszólítja mindazokat a tartalékos tiszteket, akik I. Mihai királyra még nem esküdtek fel, hogy pénteken délelőtt kilenc órakor jelenjenek meg a hadkiegészítő parancsnokságon. Ezen alkalommal kötelesek magukkal hozni tisztikarnetjüket is.

Szerkesztői üzenetek

S. K. Orsova. A régi postatakarékpénztári betétek kifizetése a területváltozás következtében késik. Egyelőre nem tudják, hogyan fogják ezt elintézni. Az erre vonatkozó tudnivalókat a posta annak idején közölni fogja.

— **Pius pápa októberben rádióbeszédet mond.** Vatikánvárosból jelentik: Öszentsége XII. Pius pápa októberben rádióbeszédet intéz a világhoz. A Szentatyának ebben az esztendőben ez lesz a harmadik rádióbeszédje.

— **359 új francia prefektust neveztek ki.** Vichyből érkezett jelentés szerint a francia kormány 359 prefektust nevezett ki. Ez a legnagyobb tisztviselő kinevezés a francia közigazgatásban 1870 óta. A kinevezettek legnagyobb része tiszt és magasrangú tisztviselő, akiket a régi pártpolitika egyáltalán nem kompromittált. (Rador)

— **A hivatalos devizaárfolyamok.** A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti): 107 százalék felárral: angol font 851.86—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 48.13—49.58, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 873.54—899.78. Devizák 38 százalékos felárral: angol font 567.87—584.91, svájci frank 32.15—32.78, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27 (felár nélkül), cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül), török líra 82.92—92.

Begovits Emil tánciskolája

szept. 19-én nyílik meg

I. Piata Libertatii 4., I. em. Minden csütörtökön fél 9-től 12-ig és vasárnapon 6-tól 12-ig Tánckotteria.

— **A németek hazaküldték a gyarmati francia hadifoglyokat.** Berlinből jelentik: A német kormány egészségügyi okokból a francia gyarmati katonaság hadifoglyait, akik a németországi éghajlatot nem bírják, a francia megszállott területekre szállította.

— **CUKROT ÉS BUZÁT KÜLDENEK A NEMET MEGSZÁLLÁS ALATT ÉLŐ FRANCIÁK HONFITÁRSAINAK.** Washingtonból jelentik: Aines, az új francia követ egy sajtónyilatkozatban kijelentette, hogy a megszállott területről az ottani hatóságok a meg nem szállított területen lévő lakosok számára nagyobb-mennyiségű cukrot és búzát küldöttek.

— **Bánsági gabonáarak.** A bánsági gabonapiacra az árak a következők: búza 750, tengeri 640, zab 500, takarmányárpa 530, sörárpa 610 lei százkilónként. A kamillatea kilója 80 és a fodormenta kilója 83 lei.

GYÓGYSZERTARAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Csütörtökön, szept. 19-én a következő gyógyszerterek tartanak éjszakai szolgálatot:
 Belvárosban a Str. 10. Maj 5 szám alatt levő Blumberg gyógyszerter.
 Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszerter és a Stefan cel Mare utcában levő Zeiner gyógyszerter.
 Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszerter.
 Józsefvárosban a Str. Vacarescu 33 szám alatt levő Braun gyógyszerter.
 Mahalában a Corvin gyógyszerter és Újrisodán Panajotih Ernő gyógyszerterára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

CAPITOL

Ma bemutatja a világhírű román rendező I. Georgescu mesterművét:

Boldogság országa

Exotikus látványos kalandos film. — TANIA FEDOR, RANDALL a főszerepekben

APOLLO

A szökevény

Szenzációs vigjáték
 A főszerepekben:
FREDRICH MARCH,
JOAN BENNETT,
ANN SORRELL

Mozi
 MOZIK MÚSORA:
 Csütörtök, szeptember 19.
APOLLÓ: A szökevény (angol film).
CAPITOL: A boldogság országa (francia film).
CORSO: Nyugat és kelet harcra (francia film).
SCALA: Pygmalion (angol film).

= KÖZGAZDASÁG =

Tíz milliárddal nőtt a kiviteli áruk értéke

Az exportgabona felerészét Németország vette át

Románia, — mint arról röviden már írtunk — az év első hét hónapjában közel egy millió tonna mezőgazdasági cikket exportált és ennek dacára felesleggel zárta az évet. Ami a behozatalt illeti: 352 ezer 605 tonna áru jött az országba 10 milliárd 383 millió lei értékben, míg 1939 első hét hónapjában — tehát a megfelelő időszakban 502.367 tonnát importáltunk 14 milliárd 389 millió értékben. Ezek a számok szembeállítva egymással, azt mutatják, hogy hiányzott a kellő nyersanyagbehozatal, másrészt az egy tonnára eső egységár emelkedett.

Az összes — tehát nemcsak mezőgazdasági cikkekre vonatkozó export — 3 milliárd 607.333 tonna, az 1939 első hét hónapjával szemben fennálló 4 milliárd 712.597 tonna áruval. A behozatal értéke az ideai és tavalyi esztendő első hét hónapjában így aránylik:

1939	14.815.100.000 lei
1940	24.193.500.000 lei

téhat több, mint egy millió tonna kiviteli áru hiánya mellett a bevett érték csaknem 10 milliárd leiel több volt. Ez érthető, ha tudjuk, hogy a petróleumtermékek ára egy év alatt megháromszorozódott.

Ami külön a mezőgazdasági exportot illeti az az összkivitel egynegyed részét, tehát 946.522 ton-

nát tesz ki. Érlemes részletezni, hogy az európai államok milyen arányban vettek részt a gabonakivitelben:

Németország	497.398 tonna
Olaszország	162.952 tonna
Anglia	121.385 tonna
Cseh-morva protektorátus	29.424 tonna
Magyarország	29.279 tonna
Görögország	24.365 tonna
Svájc	22.777 tonna
Spanyolország	16.673 tonna
Szlovákia	12.149 tonna
Dánia	10.204 tonna
Málta	10.082 tonna
Egyéb országok	9.834 tonna

Összesen: 946.522 tonna

Téhat a gabonakivitel nagyobb felerészét Németországra esik. Az Anglia felé menő kivitel az esztendő első hónapjaira esik, amikor a Földközi-tengeren a szállítás lehetséges volt, míg azóta, hogy Olaszország háborúba lépett, csak a dunai víziút jöhet számításba, amelyen a német s olasz piacokra való szállítás bonyolódott le.

A szövetkezeti élet

nagyot fejlődött Erdélyben és a Bánságban az elmúlt két évtized alatt. Különösen erőse növekedett és életképessé izmosodott a „Hangya”, amely pontosan követve a szorgalmas kis állatot, maga is szorgalmasan gyűjtött, gyarapodott, raktárakat állított fel. A Hangya valóban egészséges intézménye a romániai magyar kisebbségnek, mert amellett, hogy takarékosra nevelte a népet, egyben olcsó áruval is ellátta és mindent alkövetett, hogy kimentse az uzsorások kezei közül a falu szegény népét.

A bécsi döntés természetesen érzékenyen érintette ezt a jól kiépített szervezetet is, mert fiókjai jelentős részét elveszítette, azonban tevékenységét nem bénította meg. A Hangya központja Nagyenyeden van és ez változatlanul megmaradt román területen. A központhoz tartozik még nyolcvanhárom fiók, ami elég ahhoz, hogy a jövőbeni eredményes működést biztosíthassa. A keretek összehúzódtak, bizonyára az adminisztráció is kisebb lesz, de maga a szövetkezet megmarad és áldásos tevékenységét folytatja.

A „Hangya” tehát megmaradt, azonban másik szövetkezeti központunkat, a Hitelszövetkezet Szövetségét a döntőbírósg határozata következében elveszítettük. Ez a gazdasági organizáció is dicséretes munkát fejtett ki, olcsó földcsönnel szolgált az arra rászorulóknak, de tovább menve, tejszövetkezeti hálózatot épített ki. Ezek közül a hitel- és tejszövetkezetek közül is több ittmaradt velünk és nekünk s most a „Hangya” arra törekszik, hogy ezeket a központ nélkül maradt fiókokat belevonja a saját érdekébe. Csak helyesei és támogatóni lehet ezt a becsületes és jószándékú törekvést, mert az erők egyesítése, az egységes irányítás nemcsak felbecsülhetetlen jelentőségű, de új helyzetünkben elengedhetetlenül szükséges is. A „Hangya” régi kipróbált szervezete a legmegbízhatóbban birkozhatik meg azzal a feladattal, amely gazdátanná vált fiókok istápolásával, adminisztrálásával reá járul.

Nem akarunk tanácsot adni a szövetkezet nagyenyedi központjának, de a falusi magyar termelők és fogyasztók szempontjából idejénvalónak találjuk, hogy már a közeli időben kezdjék meg a központjuktól elszakadt fiókok számbavételét, hogy a legkisebb szövetkezeti gócs se maradjon elhagyottan. A számbavétel és a központi ügyvitelbe való bekapcsolás azonban az elvégzendő nagy munkának csupán egyik része, másik feladat megállapítani a hiányokat, hézagokat, lehetőségeket, azután elindítani a segítség gépezetét, nehogy a magyar nép szenvedjen és nélkülözzön. Okos, előrelátó és méltányos gondolkodással és cselekedettel ez könnyen megvalósítható. Az ittmaradt magyar lakosság gazdasági beszerzésének ezután sokkal céltudatosabban kell folytania.

Amíg Európá másik felében rombolás folyik, addig földrészünk keleti felén megindul a békés és lelkes építő munka. Különösen a kisebb államok azok, amelyek felhasználva szerencsés

helyzetüket, hogy elkerüljék a pusztító háborút, igyekeznek állami életüket átépíteni, társadalmukat újjáalakítani. A romániai magyar kisebbségnek is hozzá kell idomulnia ehhez az új ritmushoz és ez vonatkozik elsősorban a gazdasági síkra, ahol nagyon sok a tennivaló. Csak bölcs és kellően megalapozott kezdeményezésre van szükség, hogy utjára indulhasson a friss lendület, amely azután megteremti régi álmunkat: a szövetkezeti egységet. Nagy szerep vár itt a Magyar Népközösségre, mindinkább erősödő és terjeszkedő népi tömörülésünkre, amely ma bizvást állíthatja, hogy a magyar tömegek mögötte állnak és támogatják.

Érezze mindenki kötelességének, hogy támogassa a „Hangyát” törekvésében, mert ez nem haszonzerésre alakult társaság, hanem altruista intézmény, amely magáért a népért van. Aki tagként való beiratkozásával egy magyar szervezet erősíti, az saját magát erősíti.

— Megállapították a földgáz hivatalos árát. A nemzetgazdasági miniszter szeptember 17. kezdetű szabályozta a földgáz árát. Világító gáz 1.52 lei, háztartási gáz 1.38, ipari gáz 1.04 lei köbméterenként, amelyhez számlabélyeg, forgalmi, fogyasztási adó számítandó. Hatóságok és autonóm intézmények illetékmentesen kapják a földgázt, de magasabb áron, 1.60, 1.44 és 1.11 leiert köbméterenként. Marad a régi ár olyan esetekben, ahol a Nemzeti Földgáztársaság előzetesen szerződést kötött a fogyasztóval.

— Az egyenértékadó behajtása. A pénzügyminiszter elrendelte, hogy a pénzügyigazgatóságok közzöljék és írják elő az 1940—41 évre megállapított egyenértékadó, hogy az év végéig kellő idő maradjon annak behajtására. Csak azok az egyenértékadók irandók elő, amelyekre a kerületi felügyelők jóváhagytak és amelyeknél a berendezés és gépek törlesztésére vonatkozólag az 1940 augusztus 10-i rendelet szerint jártak el. A még jóvá nem hagyott kivetéseket később fogják előírni, ha a minisztérium hoz héarkezik a felügyelők jelentése.

— Az ipari mozosított vállalatok tisztviselőinek igazolványa bélyegmentes. A nagyvezérkar rendelete folytán a katonai hatóságok kötelezik az ipari mozosítás alá eső vállalatokat, hogy mindegyik alkalmazottjuk részére, még ha azok munkára nem is mozosítottak, igazoló buletint állítsanak ki, a melyre az alkalmazott fényképe ragasztható. Ezek a buletinok bélyegmentesek, mivel katonai hatóságok kivására bocsátottak ki.

— Nem kell vízum a gabonakötjegyekre. A központi gabonakereskedési hivatal határozata folytán a pénzügyminiszter közli, hogy miután a gabona vételéről a Kereskedelmi Kamara és a pénzügyőrség ellenőrzi, a jövőben az adásvételi borderout nem kell láttatni.

— Szárzóság pusztította az ausztráliai termést. Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A Newyork Times vesztéseget okozott az ausztráliai termésben. Míg az elmúlt évben 210 ezer bushel termés volt, ez évben csak 110 ezer bushelre lehet számítani.

A zöld üvegek győztek a barnaszínűekke vívott harcban

Furcsán hangzik ugyan, de valóság. Az üvegek világában is dúl a harc. A világalalmat jelenleg a barnaszínű üvegek tartják kezükben. Ezt mindnyájan észrevehetjük, amikor akarva nem akarva, de le kell nyelnünk a keserű orvosságot, amelyet a jólismert barna orvosságos-üvegekben hoznak számunkra a gyógyszerárból.

A gyógyszerészet előírások szerint ugyanis minden olyan győztes, amely a napfény hatására könnyen elbomlik, barnaszínű üvegben kell kiadni.

Ez ellen a szigorú hivatalos megállapítás ellen indult harcba a zöld üvegek serege, illetőleg helyettük néhány magyar kutató. A fény bomlasztó hatásától jól megvédi ugyan a győzteset a barna üveg, de van olyan hibája, amely nincs meg vetélytársánál, az elnyomott, szerény, lenézett zöld üvegé. Hosszú hetelidő tartott az a pontos laboratóriumi vizsgálat, amelynek során a gyógyszerészek vegyészeti különböző győztesekkel eltartási kísérleteket végeztek barna és zöld üvegekben.

Igen sok gyógyszer tudniillik rendkívül érzékeny a lúgokkal szemben. Már most a legtöbb üveg — bármennyire szilárd, ellentálló anyagának nézi is a laikus — még a tiszta víz hatására is lassan oldódni kezd és lúgos hatású anyagokat ad le. Persze fokozódik ez az oldási folyamat, ha forró vízzel vagy éppen gőzzel van szó. A kísérleteknél éppen ezér

120 C fokos gőzben tartották a különböző üvegeket,

melyekbe előzőleg kiforralt desztillált vizet tettek. A gőzölés után pontosan megmérték, mennyi lúgos anyagot oldott fel a forró víz az üvegből. Azután olyan kísérletsorozat következett, amelyben nem vízzel, hanem győztesekkel töltötték meg az üvegeket és hol világosan, hol sötét kamrákban tartották őket hosszú hónapokig. Időről-időre megmérték az üvegekben levő folyadékokat, hogy lásák, nem csökkent-e az anyagnak győztes hatás az üvegből feloldott lúgos anyag hatására.

A vizsgálat a barna üvegek táborára nézve lejutott eredményvel végződött. Alig találtak olyan barna üvegeket, amelyből a tiszta víz is nem tudott volna aránylag sok lúgos anyagot feloldani.

A zöld üvegek azonban annál derekasabban viselkedtek magukat. A legszigorúbb vizsgálat is lúgmente sekny találta őket. Erre azután a zöld üvegek fényviszataróképeségét is meghatározták a kutatók és megállapították, hogy

e tekintetben sincs ellenük kifogás, teljesen pótolhatják barna társaikat.

Ha végül megemlítjük, hogy a zöld üveg olcsóbb, mint a barna, és belföldi nyersanyagból is hon is előállítható, a drágább barnaszínű üveg alaj anyagát vagy esetleg a kész barna üveget pedig külföldről kell behoznunk, tüstént megérthetjük, hogy a viadalban a zöld üveg győzött.

A szakemberek megállapítását a hivatalos körök is elfogadták és nemcsak a gyógyszerári elírásokat is olyan értelemben fogják módosítani, hogy minden olyan esetben, amikor barnaszínű üvegben kellene a győzteset kiadni, zöld üveget használjon a gyógyszerész.

és természetesen ennek az olcsóbb, de megbízható üvegnek az árát számita csak fel. A szakemberek kutató munkásságának tehát végeredményben nemzetgazdaság és a gyógyszerzet vásárló közönség látja hasznát.

— A közlekeleti petróleumtermelés. 1939-ben a közlekeleti petróleumkihasználás ezer tonnákba kifejezve a következő volt: Irán 10.940, Irak 4.290, Arabia 1657, Egyiptom 632 ezer tonna. Az összeselés tehát 17.524 ezer tonna.

— A motortulajdonosok fedezhetik denaturált petróleumszükségeiket. Az 502.300 számú pénzügyminiszteri rendelet közölte a pénzügyigazgató gokkal, hogy a motortulajdonosok a már illetkező petróleumrészletekből fedezhetik 1941 január 1-dénaurált petróleumszükségletüket.

— Búzálszt keverése burgonyával. A magyar burgonyakereskedési megkönnyítésére a magyar kormány elhatározta, hogy a búzálszt kötelző módon kevertessék burgonyával. Az eddigi kísérletek igen jó eredményt mutatnak és eljárás segítségével a rendkívül gazdag burgonyatermés értékesíthető lesz.

— Tilos a frank bevitelle francia megszállott területre. Párisból jelenti: A francia megszállott területekre a frank bankjegyek bevitelle tilos. Egyébként különböző bankjegyeket csak speciális bankengdéllyel lehet bevinni,

A temesi Kereskedelmi Testület Szövetsége emlékiratban kéri a bélyegtörvény módosítását

A temesi Kereskedelmi Testületek Szövetsége részletes fejtérjést intézett a pénzügyminiszterhez és feltárta azokat a sürgős kívánásokat, amelyek a bélyegtörvény és a fényüzési törvény forgalmi adótörvény helyes értelmezése tekintetében haladéktalanul teljesítésre várnak.

Az emlékirat elsősorban felhívja a miniszter figyelmét arra, hogy a bélyegtörvénynek augusztus tizedikén történt részben való módosítása alkalmazásával a számlák bélyegilletékénél az eddigi tizedes százalék kulcs elnevezés helyett a határozott elnevezés került a törvény szövegébe. Egyes pénzügyigazgatóságok ezen jelentéktelen változáshoz azt a magyarázatot fűzték, hogy az ezer leien alóli összegről szóló számlák ezental nem száz leienként kerekítendők fel a számlabélyeg kiszámítása szempontjából, mint eddig is történt, hanem

a legkisebb számlaösszegeknél is hat leien számlabélyeg rovandó le.

A szövetség emlékiratában kifejti, hogy ez a magyarázat téves, mert a kikerekítés módjára vonatkozólag a törvénynek külön szakasza, nevezetesen a 34. szakasz intézkedik, amely függetlenül attól, hogy a kulcs százalékban vagy ezrelékben van-e kifejezve, a számlaösszegek kikerekítésére nézve azt az általános szabályt tartalmazza, hogy ezer leien alóli az összegeknek a legközelebbi száz leire való kikerekítésével kell a számlabélyeg kiszámítani. Az emlékirat utal arra, hogy a téves magyarázat folytán egészen kis, száz leien alóli összegeknek nem hat ezrelék, hanem

sok esetben száz ezrelék, vagy más szóval tíz százalékos eladóknál a számlabélyeg, mint például félkiló élesztő eladásánál, ami pedig a törvénynek bizonyára nem volt szándékában.

A másik kérdés, amelyre a szövetség a pénzügyminiszter figyelmét felhívja az, hogy a bélyegtörvény 1939. évi április elsején módosítása alkalmazásával a társas cégek nyugtadási kötelezettsége alóli a törvény mentesítette a postautalvány és csekk útján kézhez vett összegeket. Az ellenőrző közegek most arra az álláspontra helyezkednek, hogy a törvény szövege szerint

ezeken az utalványokon és csekkapokon nyugtábélyegnek kellene lenni

és csak ezen feltétel mellett forogna fenn az a kedvezmény, hogy az így kézhez vett összegeket a cégeknek ne kelljen a reladónak külön nyugtázni. Az emlékirat megengedi, hogy a törvény vonatkozó szakaszában homály mutatkozik ezen kérdést illetően, azonban utal arra, hogy úgy a csekkapok, mint a postautalvány nyugtázásánál különleges törvények révén bélyegmentesek, ennél fogva a bélyegtörvény nem köthetett ki teljesíthetetlen feltételre. A törvény ezen szakaszának megértésére különben is mérvadó a pénzügyminiszter indoklása, amely hivatkozik arra, hogy a postával és a csekkpénztárral a szelvények bélyegkötelezettségére nézve különleges megállapodást köt a pénzügyminiszter. A szövetség beadványa utal arra is, hogy az összes kereskedők és vállalatok

másfél éve nem állítottak ki külön nyugtákat a postán és csekk útján kapott pénzküldeményekről,

tehát az ellenőrző közegek utólagos magyarázata alapján minden társas cég kihágással volna vádolható.

A forgalmi és fényüzési adó kérdésében a Kereskedelmi Testületek Szövetsége állást foglal az emlékiratban az ellen, hogy a készletfelvételek alkalmazásával a postó és szövetségkereskedőnél a pénzügyi közegek a törvényes előírásokon felül

követelik egyes, adóemelést alá nem eső cikkek készletfelvételét is, valamint a kereskedők detailista jellegének az adóalapoz való kötését, amit pedig az eredeti minisztertanácsi napló nem tartalmaz.

— Szigorú rendszabályok az élelmiszerek ellen Franciaországban. Párisból jelentik a francia fővárosban az élelmiszerekkel való üzérkedés nagyobb arányokat öltött és emiatt 30 kereskedőt a bíróságnak adtak át, 14 üzletet 3 hónapra bezártak és árdarítás miatt 8 kereskedőt 1000 franktól 300 ezer frankig terjedő pénzbüntetéssel 6 hónapra börtönnel sújtottak. Egyébként szeptember 26-tól kezdődően Párisban bevezetik az élelmiszerjegyrendszert.

— Vizsgálat a Banca Nazionale egyik igazgatója ellen. Az ilfovi törvényszék harmadik kabinetjének vizsgálóbírója tegnap kihallgatta Gr. Dragoiescut, aki — mint a lapok azt már jelentették — följelentés adott be Eugen Savu, a Banca Nazionale igazgatója ellen és azt állította, hogy az igazgató szabályellenesen vitt ki a külföldre devizákat.

— Lanyha az értéktőzsde forgalma. Bucurestiből jelentik: A tőzsde tegnap minden élnétség nélkül volt az értékpapír forgalom tekintetében. Csekély üzletkötés történt, változatlan árfolyamon. Az irányzat lanyha volt. Az arany, amelyet az utóbbi napokban erősen kerestek, úgy, hogy a Napoleon-arany 3.725-re emelkedett, érezhető árcsökkenést mutatott és egy Napoleon-aranyért 3.350—3.400 lejt ajánlottak. A devizák az előző nap árfolyamán tartották magukat.

— A Szövetkezeti Intézet raktárainak átszállítása. Bucurestiből jelentik: A Szövetkezeti Nemzeti Intézete kolozsvári raktárából 95 millió lei értékű árut tudott elszállítani, amelyből 80 millió lei értékű csik a háziiparhoz szükséges gyapotra. Az árut a szebeni és gyulafehérvári raktárakban helyezték el. A Nemzeti Intézet Durostor és Caliacra megyékből tízezer tonna gabonát hozott el, amelyet részben a főváros, másrészt pedig Torda és Brassó városok ellátására fordítanak. (Rador).

— Buzát és tengerit kap Alsófehérmegye lakossága. Bucurestiből jelentik: Alsófehér megye lakossága szükségletének ellátása végett a Szövetkezeti Nemzeti Intézet intézkedéseket tett 750 tonna tengeri és 500 tonna búza vásárlására, amelyet az intézet gyulafehérvári kerületi raktára útján fognak felosztani. (Rador)

— Kiutalták a koncentráltak segélyét. Bucurestiből jelentik: A miniszterelnökség intézkedést tett, hogy a belügyminisztérium 120 millió lejt utaljon ki a katonailag összpontosítottak családtagjai szeptember elsejéig elmaradt segélyének folyósítása végett. A segélykiosztás az 1940 március 30-i törvény értelmében történik. (Rador)

— Elfolytják az ételolajszpekulációt. Dacára annak, hogy az olajgyárak nem szállítanak tökmagolajat, a fővárosi piacon ennek a cikknek literjét 105—110 lejt árulják. A nemzetgazdasági minisztérium tiltotta az ételolajnak a maximálisnál magasabb áron való számítását és csak az üveg, vagy tartály ára számítható fel. Szigorú intézkedés történt, hogy a tökmagolajat üvegben 67, tartályban 72 lejt árulják literenként.

(—) A székivágyórosok lözgyűlése október hatodikán, vasárnap délelőtt tíz órakor lesz és ezen megválasztják az új vezetőséget.

TRÓNUSDÖNTŐ BALETTCIPŐ

A Déli Hírlap eredeti regénye.
Írta: KUN-BAN ANDRIS

84 Kaulbachnak is van ugyanis egy Herkules nevű orosz agara, aki mindig a festőállvány alatt hever, amikor gazdája dolgozik. Egyik agár azonban nem szenvedheti a másikat és amikor a két kutya most szemben állott egymással, az éktelen morgásból hamarosan nyílt támadásba mentek át.

Mielőtt lovagló korbácsomat felemelhettem volna, hogy rácsapjak vele Kaulbachra, a két kutya már tépte-marta egymást.

— Xixi, Xixi, hagyod abba! — kiáltottam én.
— Herkules, Herkules, hagyod abba! — kiáltotta Kaulbach.

És mindegyikünk a saját kutyáját igyekezett menteni a másiktól.

A két kutya közül azonban egyikük sem akarta abbahagyni a verekedést és amikor látták, hogy mi emberek meg akarjuk őket zavarni, kirohantak a parkirozott udvarra és ott folytatták a csatározást.

— Xixi, — kiáltottam rémülten.
— Herkules, — ordított Kaulbach mérgesen.

Utánuk rohantunk és igyekeztünk őket szétválasztani. Mikor lármánk hiábavaló volt, Kaulbach egy valahonnan felkaptott bottal csapdosott rájuk, én pedig korbácsommal igyekeztem rájuk hatni. Mindez azonban hiábavaló volt.

Végre is az előrohant kertész választotta székjel a két kutyát olyképpen, hogy egy kanna vizet zúdítt rájuk.

A két csuromvizs eb erre elengedte egymást, de azért tovább morgott és vicsozgatta a fogát.

Lajos király éppen akkor került elő a műteremből.

— Mehetünk, — mondotta.
Örömmel mentem vele, mert attól tartottam,

hogy a két kutya esetleg megint verekedni kezd és sajnáltam agaramat.

— Xixi, gyere, — hívtam kutyámat és az késéggel követett.

Már jó besszire haladtunk, amikor eszembe jutott:

— Hiszen meg sem vertem a festőt, holott azzal a szándékkal indultam a műterembe. De nem engedtem el neki a megkorbácsolást. Visszamegyek még ma oda.

— Felesleges, Lola, — szólt csndesen a király, — mert én már elintéztam az ügyet.

— Feleségd megverte Kaulbachot? Ó, hiszen látom kellett volna.

— Dehogy is ütöttem meg. Azonban ütésnél is nagyobb fájdalmat okoztam neki.

— Mit csinált felséged?

— A műteremben az egyik asztalon kést találtam és amíg maguk odakiut a kutyákat csitították, apró darabokra szabadtam a majdnem kétség képet.

— Már-már tetszésemet akartam kifejezni, a mikor az uralkodó mélabúsan hozzátette:

— Pedig alapszabályom véve kár a képtől. Eltekintve attól, hogy a varázslónő arca és alakja az ön arca és az ön alakja volt, grófnő, a kép valóban művészi alkotás volt. Büszkesége lett volna képtárrannak. De mert magát megsértette vele, fel kellett darabolnom. Képelem, hogy Kaulbach, hogy búsul most munkájáért, amelyet bizonyára szeretett.

A király elkísért a lakásomra és sokáig időzött nálam. Amikor távozásban volt, kijelentette:

— Kiutalok Kaulbachnak a képtől tízezer forint tiszteletdíjat. Úgy veszem, mintha a képet megvásároltam volna tőle. Az ő képét nem is volt jogom eljuszítani, de a saját tulajdonomat igen. Ezt senki nem kifogásolhatja.

Ilyen ember Lajos király. Nemcsak hűség szerető, aki bosszút áll kedvesének megbántásáért, hanem lelkes műpártoló is, aki nem kívánja, hogy a művész hiába dolgozzon és gazdagon megfizeti még azt a festményt is, amelyet tönkretett.

91.
München, 1948 január 23.

Sensebein egyetemi tanárt nem sikerült rávennem, hogy a hozzám hűségű Alemannia diákegye-

sület számára a diákok között új tagokat toborozzon.

Sensebein ellenségemé lett. Én ellenben megtettem azt, amit előtte kijelentettem. Magam igyekeztem új híveket szerezni az Alemanniának.

Még sűrűbben hívtam meg palotába az Alemannia tagjait, mint eddig és mindegyiket megkértem, hozzon egy-két barátot még magával, természetesen olyat, aki még nem tartozik az Alemannia körletébe.

Jól tartottam a diákokat ennalóval és itallal, sőt megtettem azt is, hogy a szekrényből előszedtem táncjelmezemet és — amit a müncheni operánál történt fellépésem óta olykor csak Lajos kedvéért cselekedtem, — házi színpadomon még spanyol táncokat is lejtettem nekik.

Diákvendégeimmel nagyon kedveskedve bántam, kacérkodtam velük, a szemükbe néztem sokat ígérően és búcsúzikor mindegyiknek forrón megszorítottam a kezét. Volt azonban anyni eszem, hogy a dolgot úgy végzem, hogy mindegyik azt hitte, kacérkodásom, enyelgése és bizalmas kézzorításom kizárólag neki szól és többi társainak niucsen abba része.

Igy sikerült az Alemanniának egy csomó új tagot szereznem.

Az Alemannia azonban nem volt népszerű.

Azok, akik engem állandóan támadnak, az Alemanniát csufnévvel illetik. Lolamennia a gúnynev.

Az egyetem többi diákegyesülete nem érintkezik az Alemanniával. Nem is beszélnek hozzájuk. Kérdéseikre nem válaszolnak. Ahol tehetik, gáncsolják őket.

Sikerült az Alemannia ellen társadalmi mellőzést is szervezni. Lányos házaknál nem fogadják az Alemannia tagjait és nem is hívják őket oda. Az utcán a lányok nem viszonzózzak az alemannisták köszöntését, mulatságokon pedig nem táncolnak velük.

A lányok még azt is megütették az Alemannia tagjainak, hogy se csókot, se szerelmet ne reméljenek tőlük.

(Folytatjuk.)

SPORTSEMÉNYEK

Németország Harbig nélkül is legyőzte Olaszországot 94.5—83.5 arányban

Lanzi 46.7 másodperc alatt futotta a 400 métert

Torinoból jelentik: Húszezer néző előtt Torino-ban a Mussolini stadionban bonyolították le a német-olasz válogatott atlétikai viadalt. A német csapatból hiányzott Harbig, de ennek ellenére a kiváló német atléták győztek az olaszok felett 94.5 ponttal az olaszok 83.5 pontja ellenében. A verseny kimagasló legjobb eredményét Lanzi futotta, aki a 400 méteren 46.4 csodálatosan jó idővel megszerezte az elsőséget. A verseny észleletes eredménye a következő:

100 méter: 1. Mellerovitz német 10.7 mp. 2. Monti olasz 10.8 mp.
400 méter: 1. Lanzi olasz 46.7 mp. 2. Rin-

hoff német 48.2 mp.
Gerelyvetés: 1. Loose német 63.85, 2. Pector német 62.89.

Távolugrás: 1. Maffei olasz 736 cm., 2. Pederzani 725. cm.

Magasugrás: 1. Nacke német 193 cm., 2. Donadoni olasz 190 cm.

1500 méter: 1. Kaindl német 3:57.6 mp., 2. Vitalo olasz 3:58.6 mp.

Diszkoszvetés: 1. Consolini olasz 50.24 m., 2. Trippe német 48.50 m.

4x400 méteres staféta: 1. Olaszország, 2. Németország.

Atlétikai szamok lesznek a vasárnapi Chinezul-SSMR bajnoki mérkőzés előtt és a szünetben

Megírtuk, hogy a Chinezul sportegylet vasárnap délután a resicai munkáscsapatnál játsszik B-liga bajnoki mérkőzést. A mérkőzés előtt és a szünetben atlétikai számokat bonyolítanak le. A legjobb bányászi atléták részvételével sprint és sprint-staféta versenyek lesznek. A Chinezul ugyanis elhatározta, hogy atlétikai szakosztályának működését fokozza és a jövőben az atlétikára is súlyt helyez. A hírek szerint a Chinezul és a Rapid között tárgyalások indultak meg a B-liga bajnoki mérkőzések közös rendezésére. Amennyiben a tárgyalások sikerre vezetnek, akkor vasárnap a Chinezul-SSR és a Rapid-CAMT mérkőzéseket egy pályán játsszik

le és a közönség két érdekes mérkőzést is láthat. Resicáról különvonat hozza az ottani munkáscsapat híveit Temesvárra a mérkőzésre és a kettős műsort így előreláthatóan nagyszámú közönség nézi végig.

Reu'er több szerződötési ajánlatot kapott

A CAMP kitünő válogatott csatára több szerződötési ajánlatot kapott, de a játékos Temesváron fog maradni és valószínűleg az Electrica csapatához fog szerződöni.

Hirdessen a Déli Hírlap-ban

Rádió

CSÜTÖRTÖK, SZEPTEMBER 19.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13: Hírek. 13.50: Szórakoztató zenei műsor. 14: Hírek 14.20: Enek hangverseny. 14.45: Rádió naptár és kulturális közlemények. 20: Enekhangverseny. Hírek majd a hangverseny folytatása. 20.35: Lisette Dima énekel. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 21: Rádió kalendárium és hírek. 21.15: Hangverseny. 22: Hírek és sporteredmények. 22.20: Idegen nyelvű hírek. 22.30: A hangverseny folytatása. 23.05: Operaáriák és dalok. 23.30: Idegen nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 13.10: Könnyű zene. 14.30: Cigányzene. 17.15: Gyermekféléra. 18.45: Szalonzene. 20.55: Wagner lemezek. 21.10: Rádió hangjáték. 23.10: A jugoszláv-magyar művészcsere énekhangversenye. 0.25: Tánclémezek. Hírek a szokott időben.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 20.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13.15: A rádió szalonzenekeza játszik. 14: Hírek. 14.20: A hangverseny folytatása. 14.45: Kulturális hírek és hírszolgálat. 20: Hírek. 20.15: Wagner zenedrámája a Walkür. Az első felvonás szünetében kb. 21.16: Hírek. A második és III. felvonás után hírek lö-versenyeredmények és sporthírek. 23.30: Idegen nyelvű hírszolgálat.

Budapest I. 13.10: Szalonzene. 14.30: Magyar nóták. 17.15: Ruzsin félela. 18.15: Tánclémezek. 19.20: Cigányzene. 21.10: Operazenekeza. Csajkovszkij művek. 23.10: Táncczene. 24: Idegen nyelvű hírek.

SZOMBAT, SZEPTEMBER 21.

Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 13.15: Vasilea Juleanu zenekara. 14: Hírek és kulturális hírek. 14.20: Stefan Savu énekel. 14.45: Rádió kalendárium. 20: Rádió újság, hírek. 20.15: Román egyházi zene hanglemezeiről. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 21: Rádió kalendárium. 21.15: Rádió zenekar. 22: Hírek és sporteredmények. 22.20: Idegen nyelvű hírek. 22.30: A rádió zenekarának hangversenye. 23: Változatos zene műsor hanglemezeiről. 23.20: Idegen nyelvű hírszolgálat.

APRÓ HIRDETÉSEK

OKTATÁS

Dialektfreien deutschen Sprachunterricht erteilt Kindern von 3-7 Jahr. Schülern, Erwachsenen, nach bewahrter Methode, einzeln und in Gruppen. Wwe Frau dr. Géza Lichtscheindl, II., Str. Balas 34. 1631

Román és német órákat adok gyermekeknek. Cím a kiadóban. 1691

ALKALMAZÁS

Jobb tisztá asszonyt bejárónének keresek. Cím Temesvár, IV., Bulev. Berthelot 3. ajtó 6. 1655

Üzleti szellemmel rendelkező, energikus, kiváló irodai erő 20-30.000 lei tőkével rentábilis üzlethez keresték. Leveleket életleírással egy telefon-szám és cím közlésével. „Macota” jelígre. 1673

Vasöntő felvétetik azonnal, komersz és gépmunkában perfekt. Cím a kiadóban. 1659

Perfekt fodrászsegédet keres azonnalra Matyi Ferdinand, Lippa.

Nyugdíjas vasúti tisztviselőt keres vidéki vállalat regáti üzletke lebonyolításához és egyszerűbb irodai teendők elvégzésére. Ajánlatok „Kisebbségi” jelígre a kiadóba küldendők. 1687

Mindenes leány azonnalra kerestetik. Cím I., Str. Caruso 2. II. em. 8. Temesvári bankház. 1688

ALLAST KERES

Nős, gyermektelen kertész, a kertészet összes ágaiban jártas, állást keres. Cím a kiadóban. 1682

Villany, autó, rádió-szakmában jártas képzett elektrotechnikus állást keres. Felek látogatását, áru elhelyezését vállalja. „Komoly munkaerő” jelígre ajánlatokat a kiadóba. 1683

LAKÁS

Teljesen különbejáratú két bútorozott szoba, fürdőszobahasználattal kiadó. IV., Str. Mircea Voda 3. 2655

ADÁS-VÉTEL

Modern gyermekkoosi, majdnem teljesen új, eladó. Schwartz III., Bulev. Carol 29. 1672

Családi ház Újfreidorf XXIX. uca 35-ös szám alatt eladó. Erdekklódni ugyanott. 1675

Nagyobb bérházat 7-9 százalék jövedelemmel megvételre keresek. Címeket „Kézpénz” jelígre a kiadóba kérek. 1324

Komplett keményfa félháló jutányosan eladó. IV., Bulev. Carol 22. I. em. 6 ajtószám. 2543

Jóforgalmú, üzemből lévő pékség házal együtt eladó, vagy nagyváradi, esetleg nagyszalontai pékséggel elcserélem. Lippa 915.

Megvételre keresünk egy garderozszerényt. Timis nyomda. Telefon: 25-18. 2654

Zongora hosszú, bécsi gyártmány, olcsón eladó. III., Str. Feldoara 10. I. em. ajtó 1. Megtekinthető 12-4-ig. 1686

Modern ház a III. kerületben eladó. 2x3 szobás, 4x1 szobás lakás, szép kerttel az erzsébetvárosi templomhoz közel, a 6-os villamosnál. Megtekinthető 11-12-ig és 2-3-ig. Cím a kiadóban. 1679

Eladó modern 5 szoba, előszoba, fürdőszoba, irodahelyiség, autógarazzsal, parkirozott udvarral és saját vízvezetékkel ellátott ház Lippa főuccáján. Ügyvédek, orvosnak kiváltképen alkalmas. Szabó Imre, fakereskedő Lippa.

Favágó motor és egy 45 lóerős motor, továbbá egy két colos centrifugál szivattyú alkalmi vételképen eladó. Lux szállító cég Timisoara IV., Str. Fröbl 44. 1686

Eladó V. kerületben Petru Rares 45. szám alatt levő 203 négyszögöl telek, rajta épült tető alatt levő, villaszéri házzal. Esetleg elcserélném hasonló értékű ingatlannal. Erdély átengedett területen levő városban. Erdekklódni Teiszter Hugo V., Str. Capitan Dan 27 szám. 1685

Férfi téliabát erősebb termetre, jó állapotban lévő, megvételre kerestetik. Címeket a kiadóba kérem leadni. 2654

Keveset használt, fekete gyermekkoosi eladó. Ronati Str. Ciocarie 3. 1690

KÜLÖNFÉLE

Két iskolás fiút, 13-14 éveset, teljes ellátásra veszek. Minden iskolához közel. Khes I., Str. Braniste 1. I. em.

Üzlethelyiség azonnal kiadó. II., Str. Daciilor 10. (Dr. Kovács patikánál). Telefon: 38-48. Nagy szállaggyár. 1453

Bútorraktáramat csökkentem!

Kész bútoralmat nagy árleszállítással árusítom. Bútorvásárlás előtt okvetlen keresse fel vételkötelezettség nélkül üzletemet.

UNGOR I., Strada Merczy 7.

Gyárvárosi Traian téren 7 szám alatt szép üzlethelyiség október 1-re kiadó. Bővebbet a háztulajdonosnál. 1684

Házikoszt finom, ízletes tiszta ebédmenü, kenyérrrel együtt személyenként 40 lei. Házon kívül is kapható. I., Str. Sft. Ion 7. földszint 10. (Irgalmasok mellett). 2551

Jó házi ebédkoszt privát házban, hölgy részére, Mária közelében kerestetik. Telefon: 37-70. 2344

Vállalok mindennemű aranyozást, ezüstözést és nikkelezést. Reflektorok speciális tükrözését, ugyanott tanulók felvétetnek. Tulpik József fényomó és ezüstműves. II., Str. Maresal Joffre 25. 1681

Cégek figyelmébe! Szakképzett irodai munkaerőket díjmentesen ajánl „Engelmann” Telefon: 42-81. 1678

1-2 középiskolai tanulót elvállal 1940-41 iskoláévre izr. úricsalád elsőrendű ellátással. Zongora a házban. Cím a kiadóban. 2645

Autobusz járathoz társ kerestetik, vagy eladó, ugyanott egy 24 személyes karosszéria eladó. Címeket a kiadóba kérek. 1663

KÖSZÖNETNYILVANITÁS

Mindazoknak, akik drága halottunk

Reiber Antal úr

elhunyna alkalmával, részvételnivelítással, koszorú- és -ig zongora kísérettel, továbbá inkább bennünket vigasztalni igyekeztek, ezúton fejezzük ki ószinte köszönetünket.

Temesvár, 1940, szept. 17.

A gyászoló család.